

PEDERSÖRE

Kallan Ympäristöterveys Valvontasuunnitelma – terveysvalvonta 2020-2024, päivitys 2023

Hyväksytty ympäristöterveyslautakunnassa 30.11.2022
§ 50

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Ympäristöterveydenhuollon valvonnan tavoitteet	3
3. Resurssit	4
4. Terveysvalvonnan työajan tarve	5
5. Ohjelmakauden 2020–2024 teema-alueet	6
6. Henkilöstön täydennyskoulutus	8
7. Valvontamaksut	8
8. Laatu järjestelmä	9
9. Laboratorioanalyysit	9
10. Viestintä ja asiakaspalvelu	10
11. Häiriötilanteisiin varautuminen	10
12. Valvontasuunnitelman arviointi	12
13. Valvontasuunnitelman ja sen arvioinnin hyväksyminen	13

Liite 1 Elintarvikevalvonnan suunnitelma 2021–2024, Vuosi 2023

Liite 2 Terveysuojelun valvontasuunnitelma 2020–2024, Vuosi 2023

Liite 3 Tupakkatuotteiden ja nikotiinivalmisteiden valvontasuunnitelma 2021–2025
Vuosi 2023

1. JOHDANTO

Valvontaohjelman laatimisvaatimus sisältyy seuraaviin lakeihin:

- Elintarvikelaki (297/2021) § 39
- Terveydensuojelulaki (763/1994) 4 a §
- Tupakkalaki (549/2016) 83 §
- Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009) 8 §

Yhteistoiminta-alueen omat valvontasuunnitelmat päivitetään vuosittain. Tähän suunnitelmaan sisältyvät erillisinä liitteinä elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnan toimialakohtaiset suunnitelmat. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kuntien vuonna 2023 järjestämien eläinlääkäripalvelujen valvontaa varten laaditaan erillinen suunnitelma. Vuoden 2023 toimintasuunnitelma on laadittu ja käsitelty ympäristöterveyslautakunnassa talousarvion yhteydessä.

Valvontasuunnitelma on ehkäisevän valvonnan työväline. Suunnitelma noudattaa ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa vuosille 2020 - 2024. Paikalliset tarpeet ja riskit huomioidaan toimintojemme riskinarvioinnin avulla Valvontasuunnitelmassa on määritelty vuoden aikana suoritettavat suunnitelmalliset tarkastukset ja näytteenotot Jokaiselle ehkäisevän valvonnan osa-alueelle eli elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnalle on lisäksi erilliset tavoitteet ja painotusalueet, jotka on kuvattu liitteissä 1 - 3. Valvontasuunnitelmaan sisältyy myös aikaisempien vuosien tarpeisiin perustuva arvio suunnittelemaan ja kiireelliseen valvontaan tarvittavasta ajasta.

Valvontasuunnitelma voidaan laatia joko yhdeksi tai useaksi vuodeksi kerrallaan, mutta se on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein. Koska valvottavat toiminnot sekä resurssit ja painopisteet vaihtelevat vuosittain, laaditaan valvontasuunnitelmasta vuotuinen päivitys, joka hyväksytään Pedersören ympäristöterveyslautakunnassa. Päivitykset ja lisätiedot käsitellään henkilöstökokouksissa. Ympäristöterveydenhuollon päällikkö vastaa suunnitelman yleisen osan päivittämisestä, elintarvikevalvontaa harjoittavat terveystarkastajat päivittävät elintarvikevalvonnan suunnitelman ja myös suurimman osan tupakkavalvonnan suunnitelmasta. Terveydensuojelun valvontaa harjoittavat terveystarkastajat päivittävät terveydensuojelun valvontasuunnitelman.

Kallan Ympäristöterveyden kotisivuilla on ollut tietoa valvontasuunnitelmien päivittämisestä vuodeksi 2023. Kommentteja ei saapunut

2. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TAVOITTEET

Ympäristöterveydenhuoltotyön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja tiedottaa asiakkaille, miten haitoilta voi suojautua. Laadukkaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan varmistaminen edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa.

Valtakunnallisen valvontaohjelman 2020 – 2024 tavoitteena on valvonnan kehittäminen ja yhtenäistäminen sekä valvonnan vaikuttavuuden ja laadun lisääminen yhtenäistämällä valvontakäytäntöjä valtakunnallisesti. Tämä toteutetaan:

1. Valvonnan tehokkaalla kohdentamisella
2. Valtakunnallisilla tietojärjestelmillä
3. Valvonnan maksullisuudella

Kolme osatavoitetta voidaan saavuttaa seuraavasti:

1. Ympäristöterveydenhuollon valvonnan tulee olla suunnitelmallista ja perustua jatkuvaan riskien arviointiin. Valvontaa tulee suunnata niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskin suuruuteen vaikuttavat mm. toiminnan luonne, laajuus, altistuvien määrä sekä vaaran vakavuus ja todennäköisyys. Valvontaa voidaan harkita kevennettäväksi silloin, kun toiminnanharjoittajan on todettu hoitavan velvoitteensa asianmukaisesti, mutta perustelut on tällöin kirjattava selkeästi.

Yhtenäisen valvontakäytännön aikaansaamiseksi on valtakunnallisissa suunnitelmissa huomioitu samantyyppisten ja kokoluokaltaan samansuuruisten kohteiden tarkastustiheyksien periaatteet, mutta kunnan tulee arvioida riskejä kohdekohtaisesti ja kohdentaa valvontaa sen mukaisesti. Kohteiden tarkastustiheys on arvioitava tarpeen mukaisesti, ei yksikön resurssien perusteella. Valvonnalla ei tarkoiteta pelkästään tarkastuksia, vaan se käsittää myös muita lainsäädännön noudattamiseen tähtäviä toimenpiteitä, kuten ehkäiseviä toimenpiteitä ja näytteenottoa. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu toimijoiden ja eri viranomaisten välillä mahdollistavat tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen valvonnan. Valvontaviranomaisen on myös seurattava, että toimija poistaa mahdolliset epäkohdat, ja käytettävä tarvittaessa hallinnollisia pakkokeinoja epäkohtien poistamiseksi.

Hyvin toimivan ympäristöterveydenhuollon avulla voidaan välttää/minimoida epidemioita sekä vähentää terveydenhuoltopalvelujen käyttöä. Myös monet pitkäaikaissairaudet ovat ehkäistävissä, jos ongelmat korjataan ajoissa, esim. sisäilmaongelmat.

2. Käytettävien tietojärjestelmien avulla saadaan kattavaa tietoa ympäristöterveydenhuollon eri aloista, mikä tukee työn kehittämistä. Tietoja tarvitaan oman työmme ohjauksen tueksi, mutta myös keskusviranomaiset tarvitsevat niitä erilaisten valtakunnallisten ohjeiden perustaksi.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen seurantaan varten on valtakunnallinen tietojärjestelmä VYHA. Ohjelmaan raportoidaan esim. henkilöresurssit, hyväksytyt valvontasuunnitelmat ja niiden arviointi. Ohjelmaa kehitetään siten, että siihen rekisteröidään myös aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynnit (AJO-käynnit).

Tammikuun 2019 alussa otettiin koko maassa käyttöön täysin uusi valtakunnallinen VATI-tietojärjestelmä toiminta- ja valvontatietojen välitöntä seurantaan varten. Ohjelma mahdollistaa keskusviranomaisille koko maan kehityksen reaaliaikaisen seurannan. Tarkoituksena on, että ohjelma helpottaa suunnittelua ja päivittäistä valvontatyötä. Tietojärjestelmän käyttöönotto vaikuttaa päivittäiseen työhömmee, ja vielä tulevalla kaudella erilaiset vikailmoitukset ja kehittämistyö vievät resursseja varsinaiselta valvontatyöltä.

3. Valvontasuunnitelman mukainen suunnitelmallinen valvonta on pääsääntöisesti maksullista, mutta maksut eivät kata kaikkia ympäristöterveydenhuollon kustannuksia. Keskusviranomaiset pitävät tärkeänä, että kunnalliset yksiköt perivät maksun kaikista niistä suoritteista, joista lain mukaan voidaan periä maksu. Laskutusperiaatteena on, että perittävän maksun tulee vastata suoritteeseen käytettyä aikaa. Poikkeuksena tästä on tupakkalain mukainen vuotuinen valvontamaksu, joka on veroluonteinen, sekä elintarvikelain (297/2021) 72 §:n ja terveydensuojelulain (763/1994) 50 §:n mukainen vuotuinen perusmaksu. Myös valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset ovat maksullisia, jos ne on kirjattu valvontasuunnitelmaan. Maksut on perittävä hyväksytyin taksan mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollon talousarvioon on lisäksi varattava varoja myös sellaisiin tapahtumiin, joista ei voida laskuttaa toiminnanharjoittajaa, kuten elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden tai valitustapausten selvittäminen. Myöskään viranomaisyhteistyöstä ja varautumiseen liittyvästä työstä ei voida periä maksua.

3. RESURSSIT

3.1 Henkilöstöresurssit

Kallan Ympäristöterveydessä on 15,5 virkaa/toimeaa, jotka jakautuvat kolmeen kustannuspaikkaan: hallintoon, eläinlääkintähuoltoon ja terveystalouteen.

Henkilöstötilanne on ollut haastava suurimman osan vuotta 2022. Tilanne näyttää kuitenkin lupaavalta vuoden 2023 osalta, koska rekrytoinnit ovat onnistuneet syksyllä 2022.

Hallinto	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Ympäristöterveydenhuollon päällikkö	Terveystarkastaja 6 x	Praktikkoeläinlääkäri 4x
Toimistosihtööri	Näytteenottaja 50 %	Klinikka-avustaja
	Hygieenikkoeläinlääkäri	Valvontaeläinlääkäri
2 henkilötyövuotta	7,5 henkilötyövuotta	6 henkilötyövuotta

Taulukko 1. Virat/toimet 1.1.2023

3.2 Talousresurssit

Vuodeksi 2023 hyväksytyn talousarvioehdotuksen mukaan ympäristöterveydenhuollon toimintakustannukset ovat yhteensä 1 244 585 € (hallinto 157 649 €, terveysvalvonta 539 495 € ja eläinlääkintähuolto 547 441 €), josta henkilöstökulujen osuus on 910 113 € (80 % kokonaistalousarviosta). Vuodeksi 2022 on terveysvalvonnan maksutuotoiksi budjetoitu 159 000 €.

4. TERVEYSVALVONNAN TYÖAJAN TARVE

Taulukko 2 sisältää kohteiden määrän ja vuodeksi 2023 suunniteltujen henkilötyöpäivien määrän marraskuussa 2022 rekisteröityjen kohteiden mukaan. Suunnitelmallisen valvonnan henkilötyöpäivät perustuvat keskusviranomaisten suositusten ja oman riskinarvioinnin mukaan laskettuun tarpeeseen. Muut henkilötyöpäivät ovat arvio, joka perustuu aikaisempien vuosien tarpeeseen.

Valvonta-ala	Henkilötyöpäivät 2023
Elintarvikevalvonta	
– suunnitelmallinen valvonta	234
– näytteenotot	5
– suunnittelematon valvonta	25
Terveydensuojeluvalvonta	
– suunnitelmallinen valvonta	133
– näytteenotot	95
– suunnittelematon valvonta	115
Tupakkavalvonta	
– suunnitelmallinen valvonta	5
– näytteenotot	0
– suunnittelematon valvonta	1
Läkelain § 54	
– suunnitelmallinen valvonta	1
Ajoaika	55
Yhteensä	669

Taulukko 2. Vuoden 2023 henkilötyöpäivien määrä

Henkilötyöpäivät on laskettu kolmen valvonta-alamme suunnitelmallisen valvonnan ja näytteenottojen sekä arvioitu suunnittelemattoman valvonnan ja ajoaikojen osalta. Suunnitelmallisen valvonnan henkilötyöpäiviin sisältyvät vuodeksi 2023 riskinarvioinnin mukaan suunnitellut tarkastukset, jotka on eritelty toimialakohtaisissa liitteissä. Myös näytteenottojen henkilötyöpäivät ovat suurimmaksi osaksi mainituissa liitteissä olevia suunniteltuja näytteenottoja, mutta niihin sisältyy myös arvio mahdollisesta suunnittelemattomasta näytteenotosta.

Suunnittelemattoman valvonnan henkilötyöpäiviin sisältyvät esim. ennakoimattomat tarkastukset, epidemioiden ja valitusten selvitykset, pakkokeinot, lausunnot ja neuvonta. Suunnittelemattoman valvonnan ajan tarve on arvioitu aikaisempien vuosien toteuman mukaan. Vuoden 2023 ajoaika arvioitiin aikaisempina vuosina käytetyn ajan mukaan.

Taulukkoon 2 sisältyvät henkilötyöpäivät ovat ne työpäivät, jotka tarvitaan suunnitelmalliseen valvontaan keskusviranomaisten suositusten, oman riskinarvioinnin, suunnittelematonta valvontaa koskevan arvion sekä ajoaika-arvion mukaan. Tarve on yhteensä 669 henkilötyöpäivää.

Terveysvalvonta laatii vuodeksi 2023 yksityiskohtaisen työsuunnitelman, joka perustuu tähän valvontasuunnitelmaan. Priorisointimme mukaan ensisijaisesti valvotaan kohteita, joissa on suurimmat riskit, esim. elintarvikkeiden valmistus, talousvesi, kohteet, joissa oleskelee altistuvia ryhmiä (lapsia, vanhuksia) sekä kohteet, joita ei ole tarkastettu viime vuosina. Elintarviketiimi ja terveydensuojelutiimi laativat yksityiskohtaisemmat työsuunnitelmansa itse.

Kattavaa etukäteissuunnitelmaa on mahdotonta laatia ennakoimattomien tekijöiden vuoksi. Esimerkiksi ruokamyrkytysten tai vesivälitteisten epidemioiden, pakkokeinojen, vesilaitosten häiriötilanteiden sekä koulujen/päiväkotien sisäilmaongelmien selvittelyyn kuluu runsaasti työaika. Taulukossa 2 eritellyn kirjatun työajan lisäksi kuluu sen vuoksi paljon aikaa myös esim. valitusten selvittämiseen, kehittämis- ja laatutyöhön, uusiin asetuksiin ja direktiiveihin liittyvään koulutukseen ja itseopiskeluun, riskinarviointeihin, asiakkaille suunnattuun tiedotukseen ja neuvontaan, eri palavereihin ja kokouksiin sekä hallinnollisiin tehtäviin. Valtakunnallisesti arvioidaan, että kattavaan valvontaan tarvittava kokonaistyöaika on 1,5 – 2 kertaa se työaika, joka tarvitaan tarkastuksiin.

Myös vuonna 2023 kuluu työaika keskeisen VATI-tietojärjestelmän tietojen ylläpitoon. Vuosien 2020 – 2024 valtakunnallisessa valvontaohjelmassa tähdennetään, että kuntien tulee varautua siihen, että tietojärjestelmätyö vaikuttaa valvontayksikköjen toimintaan kaudella, koska ohjelman kehittäminen jatkuu tulevina vuosina ja vaatii myös yksikköjen työpanoksia. Työ- ja elinkeinoministeriössä on meneillään hankekokonaisuus, jonka tavoitteena on yrityksille tarkoitettujen sähköisten asianhallintajärjestelmien kokoaminen siten, että ne ovat yleisön helposti saatavilla. Käyttöön on otettu mm. Ilppa-palvelu. Ilppa on ensivaiheessa sähköinen palvelu elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaisesta toiminnasta ilmoittamista varten. Palvelua kehitetään siten, että asiakkaiden mahdollisuudet sähköiseen asiointiin lisääntyvät.

5. OHJELMAKAUDEN 2020–2024 TEEMA-ALUEET

Valtakunnallisen ohjelman mukaan kauden yhteisenä teemana ovat valvonta ja yhteistyö. Nämä saavutetaan seuraavasti:

1. Arviointi- ja ohjaukseen
2. Viranomaisyhteistyö
3. Yhteistyö toimijoiden kanssa
4. Varautuminen

5.1 Arviointi- ja ohjaukseyntit

Aluehallintovirastojen tulee tehdä arviointi- ja ohjaukseynti (AJO-käynti) jokaiseen ympäristöterveydenhuollon yksikköön ohjelmakauden aikana. Käyntien tarkoituksena on yksikön toiminnan arviointi sekä ohjaus ja tukeminen. Lisäksi käyntien avulla kerätään tietoa eri yksikköjen ”hyvistä käytännöistä”, joita voidaan käyttää valvonnan kehittämiseen koko maassa valtakunnallisilla koulutuspäivillä. Lisäksi käynneillä huomautetaan kehitettävistä tai korjattavista asioista.

5.2 Viranomaisyhteistyö

Hallintolain mukaan viranomaisten on autettava toisiaan ja pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät jatkuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä eri viranomaisten, esim. ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, työsuojelun, pelastuslaitoksen, poliisin, veroviranomaisen ja ELY-keskuksen kesken. Jos tulevina vuosina muodostetaan uusia, suurempia yksikköjä, on yhteydenpidon ja viestinnän jatkaminen peruskuntien kanssa ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyötä on tehtävä niin toimijoiden valvonnan kuin varautumisen osalta. Myös eri ympäristöterveydenhuollon yksikköjen välinen yhteistyö on tärkeää ja sitä on tarpeen vahvistaa.

5.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa

Ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen edellyttää toimijoilta paljon osaamista. Viranomaisten on neuvottava ja ohjattava toimijoita esim. lainsäädäntöön ja sen tulkintaan liittyvissä asioissa eri tilanteissa. Toimijoille tulee antaa vaikuttamismahdollisuuksia silloin kun se on mahdollista. Tarkoituksena on siirtää viestinnän painopistettä yksisuuntaisesta viestinnästä viranomaiselta toimijalle vuorovaikutteiseen ja keskustelevaan malliin, jossa molemmilla osapuolilla on mahdollisuus esittää oma kantansa. Viranomaisen on vahvistettava yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, joilla on velvollisuus varautua erilaisiin häiriötilanteisiin.

5.4 Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä veloitetaan sekä viranomaisia että toimijoita laatimaan valmiussuunnitelma häiriötilanteiden varalta. Keskusviranomaiset ovat laatineet ohjeita ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteita varten.

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lain mukaan velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläintautiviranomaisella epäiltäessä vastustettavaa eläntautia. Kuntien valmiussuunnitelmissa on oltava myös ympäristöterveydenhuollon toimialan valmiussuunnitelmaosa, jossa kuvataan mm. yhteydet ympäristöterveydenhuollon ja kunnan välillä häiriötilanteessa. Varautumisen toimivuuden varmistamiseksi on pidettävä vähintään yksi harjoitus ohjelmakaudella.

Ympäristöterveydenhuollolla on valmiussuunnitelma häiriötilanteiden varalta. Suunnitelman sisältö on kuvattu luvussa 11. Valmiussuunnitelma päivitetään vuonna 2023.

5.5 Omat painopisteet

Valtakunnallisten teema-alueiden lisäksi ympäristöterveydenhuollolla on kaksi omaa painopistettä:

1. Laadun kehittämisen jatkaminen. LaatuNetin käytön implementointia jatketaan. LaatuNet on kehitetty erityisesti ympäristöterveydenhuoltoa varten, ja se tulee kattamaan myös eläinlääkintähuollon. Katso myös luku 8.
2. Henkilöstön erikoistumisen kehittämisen jatkaminen: Koska terveysvalvonta valvoo useita eri aloja (elintarvikkeet, terveydensuojelu sekä tupakka ja nikotiini), on tarkoituksenmukaista, että terveystarkastajat voivat erikoistua johonkin alaan/joihinkin aloihin, kuitenkin siten, että meillä on henkilöstöä, jolla on kaikkien osa-alueiden osaamista. Erikoistuminen on toteutettu siten, että kolme terveystarkastajaa työskentelee terveydensuojelun valvonnassa ja kolme elintarvikevalvonnassa. Tupakka- ja lääkelain valvonnasta huolehtii elintarviketiimi asian koskiessa myyntiä tai muuta elintarvikehuoneistoihin liittyvää, ja terveydensuojelutiimi, kun kyseessä on tupakointikielto lapsille ja nuorille tarkoitetuissa tiloissa ja asuntoyhteisöissä. Tarvitaan vielä erikoistumista kahden pääalan (elintarvikevalvonta ja terveydensuojeluvälvonta) sisällä, jotta valvonta olisi mahdollisimman laadukasta. Elintarvikevalvonnassa esim. laitosten, keskuskeittiöiden, ravintolaisien ja kontaktimateriaalien valvonta vaatii runsaasti kärkeisaamista. Terveystarkastajien valvonnassa erityisosaamista tarvitaan lähinnä vesilaitosten ja sisäilmaongelmien sekä suunnitelmia ja eräitä ympäristölupia koskevien lausuntojen osalta.

6. HENKILÖSTÖN TÄYDENNYSKOULUTUS

Tehokas ympäristöterveydenhuollon valvonta edellyttää henkilöstön osaamisen varmistamista. Olennaisena osana toiminnan kehittämistä on yhteistoiminta-alueen viranhaltijoiden erikoistuminen. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa 2020–2024 on määritelty, että hyvä koulutustavoite on 8 koulutuspäivää ympäristöterveydenhuollon työntekijää kohden.

Henkilöstö osallistuu vuosittain ajankohtaiseen täydennyskoulutukseen. Tämän mahdollistamiseksi varten on varattu talousarviovaroja. Vuodelle 2023 on budjetoitu 9 265 € koulutusta varten koko Kallan Ympäristöterveyden osalta. Keskusviranomaisten järjestämä koulutus on yleensä maksutonta kunnille. Koronapandemian vuoksi digitaalinen kurssitarjonta on lisääntynyt, mikä mahdollistaa useampia kurssipäiviä työntekijää kohti. Koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain, ja henkilöstö voi itse ehdottaa tarvitsemiaan koulutuksia. Koulutukseen osallistuneella on velvollisuus jakaa koulutuksesta saamaansa tarvittavaa tietoa henkilöstölle, jota asia koskee. Tällä tavalla koulutuksen sisältöä voivat hyödyntää myös ne, jotka eivät koulutukseen osallistuneet.

7. VALVONTAMAKSUT

Kunnallisen valvontasuunnitelman mukainen valvonta on maksullista. Kunnan valvonnasta perimät maksut eivät kuitenkaan kata kaikkia valvonnasta aiheutuvia kustannuksia. Valvontamaksut tulisi käyttää ympäristöterveydenhuollon resurssien turvaamiseen. Maksun määräytymisen periaatteena on vuosittaista tupakkavalvontamaksua lukuun ottamatta, että valvonnasta perittävien maksujen tulee vastata valvonnasta kunnalle aiheutuvia todellisia kustannuksia. Lisäksi talousarviossa on varattava varoja yllättäviin tilanteisiin, kuten esimerkiksi elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden varalle sekä valitusten selvittämiseen, koska kunta ei voi periä maksua niiden tutkimisesta ja selvittämisestä. Myöskään neuvonnasta ja tiedotuksesta ei voida periä maksua.

Valvontasuunnitelmien mukaisista tarkastuksista peritään hyväksytyyn taksaan mukainen maksu. Poikkeuksena tästä on tupakkalain valvonta, josta ei peritä enää erillistä tarkastusmaksua, vaan siitä peritään vain hakemuksen/ilmoituksen käsittelymaksu, sekä vuosimaksu, joka käsittää myyntiluvan valvonnan. Myös tämä

vuosimaksu on ilmoitettu hyväksytyssä taksassa. Valvontamaksua ei peritä myöskään suunnitelmallisesta tarkastuksesta ilmoitetussa alkutuotantopaikassa, mutta jos tarkastus johtaa seurantakäyntiin, maksu peritään voimassa olevan taksan mukaan.

Valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset voivat olla maksullisia, jos ne sisältyvät valvontasuunnitelmaan. Uusintatarkastukset ovat myös pääsääntöisesti maksullisia samoin kuin uuden kohteen hyväksyminen/ilmoituksen käsittely. Tuntimaksun määrä perustuu valvonnan suorittamisesta aiheutuneisiin todellisiin kokonaiskustannuksiin ja lasketaan kuntaliiton yleiskirjeen 10/80/2011 mukaisesti.

Taksa tarkistetaan vuosittain edellisvuoden tietojen sekä seuraavaksi vuodeksi hyväksytyt talousarvion perusteella ja se päivitetään tarvittaessa. Vuonna 2023 terveystarkastus saa maksutuottoina arviolta 159 000 €.

8. LAATUJÄRJESTELMÄ

Kallan Ympäristöterveydellä on laatujärjestelmä, joka käsittää koko toiminta-alueen. Kallan Ympäristöterveyden laatu politiikka:

Laatu järjestelmän tavoitteena on taata tasa-arvoinen, ammattimainen ja puolueeton valvonta. Lisäksi laatu järjestelmän tarkoituksena on toiminnan tehostaminen. Hyvän laadun tukipilarina on ammattitaitoinen henkilöstö, joka on perehtynyt laadunvarmistustyöhön ja ymmärtää sen tärkeyden.

Terveyshälytys katsoo, että valvonnan suunnittelu, tarkastukset ja dokumentointi ovat toiminnan keskeisiä elementtejä. Valvonnan suunnittelu käsittää valvonnan eri osa-alueiden yhteisten valvontasuunnitelmien laatimisen, jossa otetaan huomioon myös painopisteet. Suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset valvontasuunnitelmat. Suunnitelmien tulee olla helposti ymmärrettäviä ja ne päivitetään vuosittain. Asiakkaita kohdellaan asiallisesti, ammattimaisesti ja puolueettomasti. Dokumentointi käsittää raporttien laatimisen, suoritteiden kirjaamisen tietojärjestelmään sekä raportoinnin keskusviranomaisille.

Laatu järjestelmä perustuu jatkuvan parantamisen periaatteelle PDCA-periaatteen mukaan (Plan-Do-Check-Act). Tämä toteutetaan mm. sisäisten ja ulkoisten auditointien, aktiivisen palautteen keräämisen ja poikkeamien dokumentoinnin kautta.

Kallan Ympäristöterveys käyttää digitaalista LaatuNet-laatu järjestelmää, joka on kehitetty erityisesti ympäristöterveydenhuollon tarpeisiin. LaatuNet perustuu ISO 9001 -standardiin ja SHQS-järjestelmään. LaatuNetissä on selkeät prosessikuvaukset koko maan valvonnan yhtenäistämiseksi. LaatuNetin laatu järjestelmään sisältyy myös eläinlääkintähuolto.

9. LABORATORIOANALYYSIT

Viranomaisnäytteet on analysoitava aina akkreditoidussa laboratoriossa, jolla tulee olla myös Ruokaviraston hyväksyntä. Elintarvike- ja vesinäytteiden viranomaistutkimuksiin käytetään tällä hetkellä SeiLab Oy:tä. Sisäilmanäytteiden analysointiin käytetään Ruokaviraston hyväksymää laboratoriota.

Kallan Ympäristöterveyden oma näytteenottaja ottaa useimmat viranomaisnäytteet ja kirjaa ne VATI-ohjelmaan.

10. VIESTINTÄ JA ASIAKASPALVELU

Kallan Ympäristöterveys pyrkii välittämään tietoa yleisölle tiedotusvälineiden ja sosiaalisen median kautta sekä eri sidosryhmille suoran yhteydenoton, esim. sähköpostilistojen kautta. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) edellyttää mm., että kuntien toiminta on avointa ja antaa yksilölle tiedonsaantioikeuden.

Pyrimme lisäämään ympäristöterveydenhuollon näkyvyyttä tiedottamalla etukäteen valvonnan painopisteistä ja tavoitteista sekä lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä julkaisemalla valvonnan tuloksia. Aktiivisella tiedottamisella erityistilanteissa varmistetaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tärkeän tiedon saanti.

Viestintä voi olla sekä sisäistä että ulkoista. Ulkoisen viestinnän osa-alueita ovat esim. asiakaspalvelu, eri kohderyhmien tiedottaminen ja koulutus. Viestintä on suunnattu eri kohderyhmille, kuten kuntalaisille, toiminnanharjoittajille, muille viranomaisille ja muille asiakkaille.

Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän tulee olla avointa ja toimivaa. Kallan Ympäristöterveys soveltaa Pedersören kunnan viestintäsuunnitelmaa ”Kertomus Pedersörestä”. Kallan Ympäristöterveyden laatujärjestelmän mukaan tarkastusraportit lähetetään asiakkaalle 10 työpäivän kuluessa, ilmoitukset käsitellään 14 päivän kuluessa ja päätökset annetaan 60 työpäivän kuluessa.

11. HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä ja keskusviranomaisten ohjeissa veloitetaan viranomaisia laatimaan häiriötilanteisiin varautumista koskeva suunnitelma.

Kallan Ympäristöterveydellä on valmiussuunnitelma häiriötilanteiden varalta. Suunnitelma käydään läpi vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Valmiussuunnitelmassa on kuvattu menettelytavat seuraavissa tilanteissa:

- talousveden ja uimaveden saastuminen
- elintarvikevälikkeiset epidemiat
- sisäilmaongelmat
- tietojärjestelmän ja tietoturvan häiriöt
- kemialliset onnettomuudet
- eläinlääkinnälliset riskit ja epidemiat
- säteilyvaara
- muut riskitekijät; terroriteot

Terveysvaaratilanteet voidaan saada selville esim. seuraavien kautta:

- RASFF-ilmoitukset (Rapid Alert System for Food and Feed)
- Ruokaviraston ilmoitukset
- viranomaisnäytteiden tutkimustulokset
- yrittäjien omavalvonta
- valitukset

Toimenpiteet terveysvaaratilanteissa:

1. arvioidaan mahdollisesti syntyneet terveyshaitat ja annetaan määräyksiä haitan ehkäisemiseksi tai poistamiseksi
2. tiedotetaan tilanteesta totuudenmukaisesti
3. annetaan muille viranomaisille asiantuntija-apua
4. huolehditaan tilanteen ja ympäristön seurannasta terveydelliseltä kannalta

11.1 Vesivälitteisten epidemioiden ja ruokamyrkytys-epidemioiden selvittely

Vesivälitteistä epidemiaa (sekä talousvesi että uimavesi) tai ruokamyrkytys-epidemiaa epäiltäessä tehdään tapauksesta selvitys viipymättä. Selvityksiä/valituksia varten on laadittu sisäiset menettelyohjeet (valmiuskansiossa). Selvitys tehdään aina yhdessä terveydenhuollon kanssa. Selvityksiä varten ei ole erikseen budjetoituja varoja. Vuoden 2023 talousarvioon on varattu 5.000 € näytteiden tutkimista varten. Tuo summa käytetään sekä epidemioiden selvittelyihin liittyvien näytteiden analysointiin, että muihin vuoden aikana mahdollisesti ilmeneviin äkillisiin tutkimustarpeisiin. Epidemiaselvittelyssä syntyy analyysikustannusten lisäksi kustannuksia myös työajasta.

Elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1365/2011) mukaan kunnassa tulee olla selvitystyöryhmä. Selvitysryhmän asettaa valvontajaosto. Yhteistoiminta-alueemme selvitysryhmän jäsenet on mainittu taulukossa 3. Ryhmän puheenjohtajana toimii ympäristöterveydenhuollon päällikkö.

Vakituinen	Sijainen
Johanna Gripenberg Tartuntataudeista vastaava lääkäri	Anne-Marie Rudnäs Avohoidon ylilääkäri
Marlene Widner Osastonhoitaja	Camilla Björklund Osastonhoitaja
Annika Porthin Ympäristöterveydenhuollon päällikkö	Maria Lassus-Jensen Valvontaeläinlääkäri
Malena Flink vs. hygieenikkoeläinlääkäri	Susanne Granbäck, Kunnaneläinlääkäri
Susanne Jankens Terveystarkastaja	Julia Hjulfors Terveystarkastaja
Andreas Svarvar Toimitusjoht., Pietarsaaren Vesi	Ben Ingman Käyttöpäällikkö, U-pyynn voimalaitos Oy

Taulukko 3. Ruokamyrkytysryhmän jäsenet (marraskuu 2022)

Selvitysmenettelyyn sisältyvät seuraavat keskeiset tehtävät:

1. Selvitystyön pikainen aloitus kaikilla eri osa-alueilla (tarkastukset, näytteiden analysointi, epidemiologiset tutkimukset)
2. Epäilyistä tapauksista tehdään ilmoitus RYMY-tietojärjestelmään. Ilmoituksen tekee tartuntataudeista vastaava lääkäri.
3. Varmistetaan, että kaikki epidemian selvittelyssä tarvittavat selvitykset tulevat tehdyiksi.
4. Varmistetaan toimenpiteiden yhteen sovittaminen epidemian hallintaan saamiseksi.
5. Varmistetaan eri tutkimuksia suorittavien viranomaisten ja muiden tahojen välinen tiedonkulkua.
6. Otetaan tarvittaessa yhteys muihin viranomaisiin.
7. Epidemiasta tiedottaminen asianosaisille.
8. Johtopäätökset epidemian syystä ja lähteestä.

9. Terveysvalvonta laatii Ruokaviraston mallin mukaisen loppuraportin, joka lähetetään Ruokavirastoon, Valviraan, THL:ään ja aluehallintovirastoon RYMY-tietojärjestelmän kautta.

Tiedotusvastuu jakautuu seuraavasti:

- Tartuntatautilääkäri (Johanna Gripenberg tai hänen sijaisensa) vastaa sairastuneita ihmisiä ja heidän hoitoaan sekä näytteenottoa koskevasta tiedotuksesta.
- Ympäristöterveydenhuollon päällikkö vastaa epäiltyjä elintarvikkeita tai vettä sekä analyysituloksia koskevasta tiedotuksesta.
- Asianomaisen vesilaitoksen johtaja vastaa vedenpuhdistusta ja vesitekniikkaa koskevasta tiedotuksesta.

12.VALVONTASUUNNITELMAN ARVIOINTI

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan keskusviranomaisten ohjeiden mukaisesti. Arviointi perustetaan valvontatilastoon. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään tulevan toiminnan suunnittelussa. Arviointi suoritetaan yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisen taulukon 4 mukaan.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksissa esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi ja olosuhteiden saattamiseksi määräysten mukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	<ul style="list-style-type: none"> • toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet ja analyysit • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	<ul style="list-style-type: none"> • valvonnasta saadut maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistointialueen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> • voimavarojen riittävyys suhteessa lainsäädännön vaatimukseen, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan • selvitys siitä, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunnitelmalliseen valvontaan ja paljonko muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentamisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan vaikuttavuuden arviointi
Toiminnan kehittämistarpeet	<ul style="list-style-type: none"> • toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavana toimintavuonna
Arviointi-ohjauskäynnit ja	<ul style="list-style-type: none"> • todetut hyvät käytännöt, kehitettävät asiat ja korjattavat asiat

Taulukko 4. Paikallisen valvonnan toteutumisen arviointi

13. VALVONTASUUNNITELMAN JA SEN ARVIOINNIN HYVÄKSYMINEN

Ympäristöterveyslautakunta hyväksyy sekä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman että sen arvioinnin. Valvontasuunnitelman toteutumisesta raportoidaan VATI- ja VYHA-ohjelmien kautta. Ympäristöterveyslautakunnassa käsiteltävä valvontasuunnitelman arviointi lähetetään aluehallintovirastoon VYHA:n kautta.

Ympäristöterveyslautakunta hyväksyy talousarvion ja taksan.

PEDERSÖRE

Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys

Elintarvikevalvonnan suunnitelma 2021–2024

Vuosi 2023

(liite 1)

Sisällys

1. Yleistä	1
2. Painopisteet	1
3. Tarkastukset	2
3.1 Tarkastusten sisältö.....	2
3.2 Toimintapaikkojen tarkastustiheys, riskiluokitus ja kohderekisteri	3
3.3 Pakkokeinot	4
4. Näytteenotto ja analysointi	4
5. Suunnitteleman valvonta	4
5. Resurssien tarve	5

Liitteet:

Liite 1.1	Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023–2024
Liite 1.2	Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Pedersöressä 2023
Liite 1.3	Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Pietarsaarella 2023
Liite 1.4	Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Luodossa 2023
Liite 1.5	Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Uudessakaarlepyyssä 2023
Liite 1.6	Näytteenottosuunnitelma 2023

1. YLEISTÄ

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on elintarviketurvallisuuden varmistaminen elintarvikkeiden tuotannossa, jalostuksessa, valmistuksessa ja muussa käsittelyssä sekä välttää kuluttajan altistuminen elintarvikkeiden aiheuttamille terveysriskeille. Lisäksi valvonnan avulla varmistetaan elintarvikkeiden jäljitettävyys sekä se, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista. Valvonta perustuu EU-asetuksiin ja kansalliseen elintarvikelakiin sekä sen perusteella annettuihin asetuksiin.

Kunnan tulee laatia hyväksytyjen ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen säännöllistä valvontaa koskeva suunnitelma. Kunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon elintarvikevalvonnan valtakunnallinen valvontaohjelma (elintarvikelain 39 §). Tarvittaessa valvotaan myös säännöllisen valvonnan ulkopuolelle jääviä kohteita esim. valitusten perusteella.

Kunnallisen viranomaisen velvollisuudet elintarvikevalvonnassa:

- elintarvikealan toimijoiden valvonta (tarkastukset, näytteenotot)
- elintarvikehuoneistoja koskevien ilmoitusten käsittely ja elintarvikehuoneistojen (laitosten) hyväksyminen
- elintarvikealan toimijoille ja kuluttajille suunnattu neuvonta ja tiedottaminen
- alkutuotantopaikkojen valvonta
- asiakasvalitusten ja ruokamyrkytystapausten/-epidemioiden selvittely
- elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden valmistajien ja maahantuojien valvonta
- elintarvikehuoneistoja koskevat lausunnot ja piirustusten tarkastaminen
- näytteenotto vieraiden aineiden tutkimiseksi valtion toimeksiannosta
- ilmoitusten ja raporttien laatiminen aluehallintovirastolle ja Ruokavirasto
- toiminnan kehittäminen esim. laatutyön ja muiden kuntien kanssa tehtävän yhteistyön kautta

2. PAINOPISTEET

Elintarvikevalvonnan painopisteiden avulla voimavarat kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti. Lainsäädännön muutoksista johtuvat valvonnan haasteet otetaan huomioon asettamalla ne etusijalle painotuksissa.

Terveysvalvonta valitsee painopisteet vuosien 2021–2024 valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Painopisteet on kuvattu seuraavassa.

Kohderyhmä	Elintarvikevalvonnan painopisteet 2023
Koko elintarvikevalvonta	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio ✓ Petosten torjuminen viranomaisyhteistyön kautta ✓ Valmius ja kriisinhallinta
Valvontaviranomainen Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Valvojan työkalupakki. Sisältää mm. seuraavat osa-alueet: virkamiehen vastuut ja velvollisuudet, pakkokeinojen käyttäminen, tiedon löytäminen ja hyödyntäminen, tarkastusten toteuttaminen, esim. etätarkastukset,

	<p>vuorovaikutus ja valmentava ote. Esimiehen vastuut ja velvollisuudet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Työkalupakin kehittäminen jatkuu, osallistutaan asiaa koskeviin koulutuksiin ✓ Kaikki valvonnan piiriin kuuluvat toimintapaikat tulee rekisteröidä. Toimintapaikkojen päivitys, esim. toimintatyytit ovat voineet muuttua tai niitä on voinut tulla lisää ✓ Sähköisen asianhallinnan kehittäminen. Osallistutaan soveltuvilta osin. VATI-kehittäminen jatkuu.
Petosten torjuminen viranomaisyhteistyön kautta	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laaditaan yhteenveto, raportoidaan tulokset ✓ Osallistutaan jatkosuunnitteluun
Valmius ja kriisinhallinta	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Arvioidaan omaa toimintaa ja päivitetään valmiussuunnitelma ✓ Osallistutaan työryhmiin, edistymisen arviointiin ja valmiuden kehittämiseen

Vuonna 2023 jatkamme valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen painopisteiden lisäksi mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Länsirannikon ympäristöyksikön, Vaasan kaupungin ja Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon kanssa. Ympäristöterveydenhuollon päällikkö varmistaa, että painopisteiden huomioiminen valvonnassa toteutuu käytännössä. Painopisteet kirjataan terveystarkastuksen työsuunnitelmiin, joissa selkiytetään tavoitteet.

3. TARKASTUKSET

Hyväksytyjen ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen valvonnan tarkoituksena on selvittää, voiko toiminta aiheuttaa elintarviketurvallisuusriskejä ja/tai voiko se johtaa kuluttajaa harhaan, sekä antaa tarvittavia määräyksiä ja ohjeita elintarvikeriskien ja muiden haittojen ehkäisemiseksi. Yleensä tarkastukset käsittävät aistinvaraisen tarkastuksen ja arvioinnin sekä mahdolliset näytteenotot jatkotutkimuksia varten. Tarkastustilaisuudessa kohde voidaan tarkastaa myös esim. tupakka- ja lääkelain mukaisesti.

3.1 Tarkastusten sisältö

Tarkastukset voidaan jakaa karkeasti kahteen luokkaan: OIVA-tarkastuksiin ja muihin tarkastuksiin. OIVA-tarkastusten koko sisällön määrittelee Ruokavirasto ja ne suoritetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Ohjeet ovat verkkosivuilla www.oivahymy.fi välilehdillä ”Yrityksille” ja ”Tarkastusohjeet” alla.

Tarkastukset tehdään pääasiassa ilmoittamatta. Eräitä kohteita ja seikkoja tarkastettaessa saattaa olla tarpeen ilmoittaa tarkastuksesta etukäteen. Saattaa esim. olla tarpeen, että suurten elintarvikehuoneistojen omavalvonnan avainhenkilöt ovat läsnä omavalvontatarkastuksissa.

Tarkastukset pyritään tekemään pääasiassa silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, jotta voidaan tarkastaa myös työhygieniä. Tarkastuksia ja näytteenottoja suoritetaan eräissä tapauksissa myös muina aikoina, esim. aamulla ennen toiminnan alkamista. Tarvittaessa tarkastuksia tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin, esim. myynnin tarkastaminen suurissa yleisötilaisuuksissa.

Suunnitelmallinen tarkastus

Suunnitelmallisella tarkastuksella tarkoitetaan valvontasuunnitelmaan kuuluvaa tarkastusta. Seurantatarkastus kirjataan tietokoneohjelmassa suunnitelmalliseksi, jos se perustuu valvontasuunnitelman mukaiseen tarkastukseen.

Seurantatarkastus

E Seurantatarkastuksella tarkoitetaan tarkastusta, jossa tarkastetaan, onko aikaisemmassa tarkastuksessa todetut puutteet korjattu annetussa määräajassa. Seurantatarkastukset sisältyvät liitteen 1.1 taulukkoon arviona 45 henkilötyöpäivästä (22 Pietarsaareissa, 11 Pedersöressä, 3 Luodossa ja 9 Uudessakaarlepyyssä).

Projektitarkastus

Projektitarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka sisältyy valvontaprojektiin, jonka tarkoituksena on tietyn valvontalan selvittäminen tai edistäminen. Projektit voivat olla valtakunnallisia valvontaprojekteja tai omia paikallisia projekteja ja ne voivat sisältyä valvontasuunnitelmaan.

Elintarvikehuoneiston (laitoksen) hyväksyntään liittyvä tarkastus

Ennen elintarvikehuoneiston hyväksymispäätöstä tehdään myös huoneiston tarkastus. Tarkastusmaksu sisältyy päätösmaksuun. Tarkastus käsittää tilojen ja suunnitellun toiminnan perusteellisen läpikäynnin. Tämän tyyppinen tarkastus tehdään myös toiminnan muuttuessa olennaisesti. Hyväksymisen jälkeen toimipaikka on hyväksytty elintarvikehuoneisto.

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastus voidaan tehdä toiminnanharjoittajan pyynnöstä jo ennen elintarvikelain 10 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä. Ennakkotarkastuksen tarkoituksena on yleensä viranomaisen konsultointi huoneiston rakenteita ja varustusta koskevissa asioissa.

Muu tarkastus

Muita elintarvikevalvontaan kuuluvia tarkastuksia ovat esim. asiakasvalituksen tai ruokamyrkytyspäilyyn perusteella tehtävät tarkastukset, pakkotoimien seuranta, RASFF-ilmoitukset tai Ruokaviraston pyynnöstä suoritettavat tarkastukset. Muita elintarvikevalvontaan kuuluvia tarkastuksia ovat esim. asiakasvalituksen tai ruokamyrkytyspäilyyn perusteella tehtävät tarkastukset, pakkotoimien seuranta sekä RASFF-ilmoitusten perusteella tai Ruokaviraston pyynnöstä suoritettavat tarkastukset.

3.2 Toimintapaikkojen tarkastustiheys, riskiluokitus ja kohderekisteri

Toimintapaikat rekisteröidään valvontaohjelma VATI:in, keskitettyyn valvontatietojärjestelmään. Valvontaohjelmaan rekisteröidään myös suoritteet, kuten tarkastukset, näytteenotot ja kontaktit. Päätös kirjoitetaan Valmussa ja tallennetaan Twebiin.

Kohdekohtainen riskinarviointi päivitetään suunnitelmanmukaisten tarkastusten yhteydessä. Riskinarvioinnissa käytetään Ruokaviraston riskiluokitustaulukkoa (Ruokaviraston ohje 10503/4). Liitteessä mainitsemattomissa kohdetyypeissä suoritetaan tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä vain 10 §:n mukaisten ilmoitusten tai mm. valitusten perusteella.

Kallan Ympäristöterveyden tietokantaan rekisteröityjen toimintapaikkojen riskiluokitus määrittää tarkastustiheyden. Toimintapaikkojen tarkastustiheyden on oltava ainakin kerran kolmessa vuodessa, mutta se voi olla myös useita kertoja vuodessa, jos kyseessä on suuren riskin toiminta.

Koronapandemian ja uuden henkilöstön vuoksi valvontasuunnitelmaa ei ole ollut mahdollista noudattaa niin tehokkaasti kuin on toivottu. Tämä on johtanut siihen, että monia kohteita ei ole tarkastettu kolmen vuoden aikana. Resursseja ei ole ollut tarkastaa kaikkia kohteita vuonna 2022, ja suunnitelmallinen valvonta on jälkijunassa. Terveystarkastajat tulevat tekemään vuonna 2023 riskiperusteisia tarkastuksia kohteisiin, jotka kuuluvat siihen ryhmään, johon ei ole tehty tarkastuksia kolmen vuoden aikana. Kohteet, joita ei riskinarvioinnin perusteella tarvitse tarkastaa vuonna 2023 (matalan riskin toiminta tai vastaava), siirretään seuraavaan vuoteen.

3.3 Pakkokeinot

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä.

Useimmat hallinnollisia pakkokeinoja koskevat päätökset on siirretty viranhaltijoille. Ympäristöterveyslautakunta tekee päätökset, joita ei ole siirretty. Siirtämispäätökset on mainittu ympäristöterveydenhuollon toimintaohjeessa. Kiireellisissä tapauksissa viranhaltija on aina oikeutettu antamaan määräyksiä epäkohdan poistamiseksi, asettamaan kieltoja sekä tekemään haltuunottoa koskevan päätöksen. Tällainen terveystarkastajan/hygieenikkoeläinlääkäriin/ympäristöterveydenhuollon päällikön tekemä kiireellinen päätös, jota ei ole siirretty, on saatettava viipymättä ympäristöterveyslautakunnan käsiteltäväksi.

Elintarvikealan toimija vastaa niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat viranomaisen pakkokeinopäätöksistä, esim. pakkokeinojen noudattamisen valvomiseksi tehtävistä tarkastuksista. Elintarvikevalvonnan pakkokeinojen käyttöä kuvataan tarkemmin Ruokaviraston oppaassa 3761/04.02.00.01/2020/3.

4. NÄYTTEENOTTO JA ANALYSOINTI

Terveysvalvonta voi tehdä pistokokeita omavalvonnan toimivuuden osoittamiseksi esim. yksittäisissä laitoksissa ja suurissa elintarvikehuoneistoissa, joiden toiminta on laitosmaista. Näytteenoton tarve ja analyysien laajuus määräytyvät yrittäjän omavalvontasuunnitelman, suunnitelman toimivuuden, omavalvontanäytteiden tulosten sekä aikaisempien vuosien viranomaisnäytteiden tulosten perusteella. Viranomaisnäytteet eivät korvaa omavalvontanäytteitä. Liitteessä 1.6 on näytteenottosuunnitelma.

Näytteet ottaa hygieenikkoeläinlääkäri tai terveystarkastaja. Kallan Ympäristöterveys käyttää elintarvike- ja vesianalyysien suorittamiseen SeiLabia.

5. SUUNNITTELEMATON VALVONTA

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva EU-asetuksissa tai elintarvikelaissa tarkoitettu valvonta sekä siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Suunnittelematonta valvontaa on esimerkiksi: handläggning av anmälningar och ansökningar

- erityistilannesuunnitelman laatiminen
- epidemiaselvitykset
- asiakirjatarkastukset
- asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet (reaktiivinen valvonta)
- lausunnot muille viranomaisille
- toimiminen terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. koulutustilaisuudet, konsultaatiot)
- tietojen kirjaaminen ja ylläpito keskitetyssä VATI-valvontatietojärjestelmässä
- toiminnan kehittäminen: (näkyvyys, riskinarviointi, vaikuttavuus)
- valvonnan laadun kehittäminen

Valituksista johtuva valvonta on etusijalla suunnitelmalliseen valvontaan nähden, koska nämä tapaukset perustuvat yleensä epäilyyn elintarvikelain määräysten rikkomisesta.

6. RESURSSIEN TARVE

Suunnitelmallisen valvonnan resurssitarve on laskettu kohdekohtaisen riskiluokituksen sekä vastaaviin tarkastuksiin vuosina 2020–2021 käytetyn keskimääräisen ajan mukaan, ks. liitteen 1.1 tarkastussuunnitelma. Alueen kuntien erilliset tarkastussuunnitelmat ovat liitteissä 1.2, 1.3, 1.4 ja 1.5. Liitteen 1.6 näytteenottosuunnitelmassa mainittu näytteenoton resurssitarve on arvioitu viideksi henkilötyöpäiväksi.

Myös suunnittelemattoman valvonnan työaikatatarve otetaan huomioon resurssitarvetta laskettaessa. Resurssitarvetta koskeva kooste on suunnitelman yleisessä osassa, taulukko 2.

Liite 1.1 Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023–2024

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimintatyyppien määrä	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024	Aika/tarkastus (t)	Henkilötyöpäivät 2023	Henkilötyöpäivät 2024
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	6	0	0	0	0	0
	Lihantuotanto	207	0	0	0	0	0
	Maidontuotanto	80	12	18	3	4,8	7,2
	Munantuotanto	9	6	0	3	2,4	0
	Peltoviljely	444	0	0	0	0	0
	Puutarhaviljely, avomaaviljely	3	0	2	3	0	0,8
	Kasvihuoneviljely	3	0	0	3	0	0
	Vesiviljely	1	0	0	3	0	0
	Siitosmunantuotanto	1	0	0	0	0	0
Muu elintarvikkeiden valmistus, joka ei kuulu muihin luokkiin	Muu valmistus	7	11	5	3,5	5,1	2,3
	Elintarvikesekoitusten valmistus	1	4	4	6,5	3,5	3,5
Elintarvikekontaktimateriaalit	Keramiikka	2	2	0	5	1	0
	Muut	1	1	0	5	1	0,0
	Muovi	3	3	0	11	4	0
	Paperi ja kartonki	4	3	0	5	2	0
	Tekstiilit	1	1	0	5	1	0
Elintarvikekuljetukset	Puu	1	1	0	5	1	0
	Elintarvikkeiden kuljetus	5	5	0	3	2	0
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden kuljetus, jäädytetty	1	0	0	2,5	0	0
	Tukkumyynti	13	6	3	3	2,4	1,2
	Vähittäismyynti	122	72	32	3,5	33,6	14,9
Elintarvikkeiden tarjoilu	Kuluttajan elintarvikkeiden käsittely; eläinperäiset	1	1	0	3	0	0
	Grilli- ja pikaruokatoiminta	17	15	3	3	6,0	1,2
	Kahvilatoiminta	38	23	6	2	6,1	1,6
	Pubitoiminta	6	0	0	0	0	0
	Ravintolatoiminta	50	44	38	3	17,6	15,2
	Suurtalous, keskuskeittiö, pitopalvelu	19	22	22	3,5	10,3	10,3
	Suurtalous	44	43	13	3	17,2	5,2
	Suurtalous, tarjoilukeittiö	68	25	27	3,5	11,7	12,6
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	2	4	4	3,5	1,9	1,9
	Muiden kuin eläinper. elintarvikkeiden varastointi	4	1	1	3	0,4	0,4
Kala-ala	Kalajalosteiden valmistus	2	6	6	5	4	4
	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	3	4	4	2	1,1	1,1
Liha-ala	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	3	22	22	8,5	24,9	24,9
Muna-ala	Munapakkaamo	1	2	2	4	1,1	1,1
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	15	7	4	5	4,7	2,7
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	9	9	5	4	4,8	2,7
	Leipomotuotteiden valmistus	11	13	5	5,5	9,5	3,7
	Pakkaamotoiminta (kasvikset, marjat ja hedelmät)	2	2	0	3	1	0
	Myllytoiminta	3	2	0	3,5	1	0
	Ruoka- ja kahvileipien valmistus	16	4	4	3,5	1,9	1,9
Muut	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	2	0	0	3	0	0
	Summa	1024	376	230		188,7	120,2
	Seurantakäyntien arvioitu määrä		94	57,5		45	30,1
	Yhteensä		470	287,5		233,7	150,3

Liite 1.2 Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Pedersöressä 2023

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimintatyyppien määrä	Tarkastukset 2023	Aika/tarkastus (t)	Henkilö-työpäivät 2023
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	3	0	0	0
	Lihantuotanto	123	0	0	0
	Maidontuotanto	56	8	3	3,2
	Munantuotanto	6	0	3	0
	Peltoviljely	227	0	0	0
	Puutarhaviljely, avomaaviljely	1	0	3	0
	Kasvihuoneviljely	1	0	3	0
	Vesiviljely	0	0	3	0
Muu elintarvikkeiden valmistus, joka ei kuulu muihin luokkiin	Siitosmunantuotanto	1	0	0	0
	Muu valmistus	3	5	3,5	2,3
Elintarvikekontaktimateriaalit	Elintarvikesekoitusten valmistus	1	4	6,5	3,5
	Keramiikka	2	2	5	1,3
	Muut	0	0	5	0
	Muovi	1	1	11	1,5
	Paperi ja kartonki	0	0	5	0
	Tekstiilit	0	0	5	0
Elintarvikkeiden kuljetukset	Puu	1	1	5	0,7
	Elintarvikkeiden kuljetus	1	1	3	0,4
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden kuljetus, jäähdytetty	1	0	2,5	0
	Tukkumyynti	3	1	3	0,4
	Vähittäismyynti	28	8	3,5	3,7
Elintarvikkeiden tarjoilu	Kuluttajan elintarvikkeiden käsittely; eläinperäiset	0	0	3	0
	Grilli- ja pikaruokatoiminta	4	3	3	1,2
	Kahvilatoiminta	7	5	2	1,3
	Pubitoiminta	1	0	0	0
	Ravintolatoiminta	8	7	3	2,8
	Suurtalous, keskuskeittiö, pitopalvelu	4	5	3,5	2,3
	Suurtalous	8	8	3	3,2
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Suurtalous, tarjoilukeittiö	19	6	3,5	2,8
	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	0	0	3,5	0
Kala-ala	Muiden kuin eläinper. elintarvikkeiden varastointi	0	0	3	0
	Kalajalosteiden valmistus	0	0	5	0
Liha-ala	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	0	0	2	0
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	1	6	8,5	6,8
Muna-ala	Munapakkaamo	1	0	4	0
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	2	1	5	0,7
	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	4	3	4	1,6
Vilja- ja kasvisala	Leipomotuotteiden valmistus	4	4	5,5	2,9
	Pakkaamotominta (kasvikset, marjat ja hedelmät)	1	1	3	0,4
	Myllytoiminta	1	0	3,5	0
	Ruoka- ja kahvileipien valmistus	8	3	3,5	1,4
Muut	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	2	0	3	0
	Summa	534	83		44,5
	Seurantakäyntien arvioitu määrä		21		11,1
	Yhteensä		104		55,6

Liite 1.3 Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Pietarsaaressa 2023

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimintatyyppien määrä	Tarkastukset 2023	Aika/tarkastus (t)	Henkilö-työpäivät 2023
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	0	0	0	0
	Lihantuotanto	5	0	0	0
	Maidontuotanto	2	1	3	0,4
	Munantuotanto	0	0	3	0
	Peltoviljely	8	0	0	0
	Puutarhaviljely, avomaaviljely	0	0	3	0
	Kasvihuoneviljely	1	0	3	0
	Vesiviljely	1	0	3	0
Muu elintarvikkeiden valmistus, joka ei kuulu muihin luokkiin	Siitosmunatuotanto	0	0	0	0
	Muu valmistus	4	5	3,5	2,3
Elintarvikekontaktimateriaalit	Elintarvikesekoitusten valmistus	0	0	6,5	0
	Keramiikka	0	0	5	0
	Muut	1	1	5	0,7
	Muovi	2	2	11	2,9
	Paperi ja kartonki	1	1	5	0,7
	Tekstiilit	4	3	5	2
Elintarvikekuljetukset	Puu	0	0	5	0
	Elintarvikkeiden kuljetus	1	1	3	0,4
Elintarvikkeiden myynti	Tukkumyynti	8	4	2,5	1,3
	Vähittäismyynti	56	35	3	14
Elintarvikkeiden tarjoilu	Grilli- ja pikaruokatoiminta	10	10	3	4
	Kahvilatoiminta	19	12	2	3,2
	Pubitoiminta	4	0	0	0
	Ravintolatoiminta	31	29	3	11,6
	Suurtalous, keskuskeittiö, pitopalvelu	8	9	3,5	4,2
	Suurtalous	16	17	3	6,8
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Suurtalous, tarjoilukeittiö	30	11	3,5	5,1
	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	2	4	3,5	1,9
Kala-ala	Muiden kuin eläinper. elintarvikkeiden varastointi	3	0	3	0
	Kalajalosteiden valmistus	1	2	5	1,3
Liha-ala	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	2	2	2	0,5
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	2	16	8,5	18,1
Muna-ala	Munapakkaamo	0	0	4	0
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	10	6	5	4
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	1	0	4	0
	Leipomotuotteiden valmistus	2	4	5,5	2,9
	Pakkaamotoiminta (kasvikset, marjat ja hedelmät)	0	0	3	0
	Myllytoiminta	0	0	3,5	0
	Ruoka- ja kahvileipien valmistus	3	0	3,5	0
Muut	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	0	0	3	0
Summa	Summa	238	175		88,5
	Seurantakäyntien arvioitu määrä		44		22,1
	Yhteensä		219		110,6

Liite 1.4 Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Luodossa 2023

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimintatyyppien määrä	Tarkastukset 2023	Aika/tarkastus (t)	Henkilötyöpäivät 2023
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	0	0	0	0
	Lihantuotanto	10	0	0	0
	Maidontuotanto	4	3	3	1,2
	Munantuotanto	0	0	3	0
	Peltoviljely	5	0	0	0
	Puutarhaviljely, avomaaviljely	0	0	3	0
	Kasvihuoneviljely	0	0	3	0
	Vesiviljely	0	0	3	0
Muu elintarvikkeiden valmistus, joka ei kuulu muihin luokkiin	Siitosmunantuotanto	0	0	0	0
	Muu valmistus	0	0	3,5	0
Elintarvikekontaktimateriaalit	Elintarvikesekoitusten valmistus	0	0	6,5	0
	Keramiikka	0	0	5	0
	Muut	0	0	5	0
	Muovi	0	0	11	0
	Paperi ja kartonki	0	0	5	0
	Tekstiilit	0	0	5	0
Elintarvikekuljetukset	Puu	0	0	5	0
	Elintarvikkeiden kuljetus	1	1	3	0,4
Elintarvikkeiden myynti	Tukkumyynti	1	0	2,5	0
	Vähittäismyynti	10	4	3	1,6
Elintarvikkeiden tarjoilu	Grilli- ja pikaruokatoiminta	0	0	3	0
	Kahvilatoiminta	2	1	2	0,3
	Pubitoiminta	0	0	0	0
	Ravintolatoiminta	3	2	3	0,8
	Suurtalous, keskuskeittiö, pitopalvelu	3	4	3,5	1,9
	Suurtalous	6	5	3	2
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Suurtalous, tarjoilukeittiö	8	2	3,5	0,9
	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	0	0	3,5	0
Kala-ala	Muiden kuin eläinper. elintarvikkeiden varastointi	0	0	3	0
	Kalajalosteiden valmistus	0	0	5	0
Liha-ala	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	1	1	2	0,3
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	0	0	8,5	0
Muna-ala	Munapakkaamo	0	0	4	0
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	1	0	5	0
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	0	0	4	0
	Leipomotuotteiden valmistus	1	1	5,5	0,7
	Pakkaamotoiminta (kasvikset, marjat ja hedelmät)	0	0	3	0
	Myllytoiminta	0	0	3,5	0
	Ruoka- ja kahvileipien valmistus	1	1	3,5	0,5
Muut	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	0	0	3	0
	Summa	57	25		11
	Seurantakäyntien arvioitu määrä		6		2,8
	Yhteensä		31		13,8

Liite 1.5 Elintarvikevalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset yhteensä Uudessakaarlepyyssä 2023

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimintatyyppien määrä	Tarkastukset 2023	Aika/tarkastus (t)	Henkilötyöpäivät 2023
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	3	0	0	0
	Lihantuotanto	69	0	0	0
	Maidontuotanto	18	4	3	1,6
	Munantuotanto	3	0	3	0
	Peltoviljely	204	0	0	0
	Puutarhaviljely, avomaaviljely	2	0	3	0
	Kasvihuoneviljely	1	0	3	0
	Vesiviljely	0	0	3	0
Muu elintarvikkeiden valmistus, joka ei kuulu muihin luokkiin	Siitosmunantuotanto	0	0	0	0
	Muu valmistus	1	1	3,5	0,5
Elintarvikekontaktimateriaalit	Elintarvikesekoitusten valmistus	0	0	6,5	0
	Keramiikka	0	0	5	0
	Muut	0	0	5	0
	Muovi	0	0	11	0
	Paperi ja kartonki	0	0	5	0
	Tekstiilit	0	0	5	0
	Puu	0	0	5	0
Elintarvikekuljetukset	Elintarvikkeiden kuljetus	2	2	3	0,8
Elintarvikkeiden myynti	Tukkumyynti	1	1	2,5	0,3
	Vähittäismyynti	27	20	3	8
Elintarvikkeiden tarjoilu	Grilli- ja pikaruokatoiminta	3	2	3	0,8
	Kahvilatoiminta	10	5	2	1
	Pubitoiminta	1	0	0	0
	Ravintolatoiminta	8	6	3	2,4
	Suurtalous, keskuskeittiö, pitopalvelu	4	4	3,5	1,9
	Suurtalous	14	13	3	5,2
	Suurtalous, tarjoilukeittiö	11	6	3,5	2,8
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	0	0	3,5	0
	Muiden kuin eläinper. elintarvikkeiden varastointi	1	1	3	0,4
Kala-ala	Kalajalosteiden valmistus	1	4	5	2,7
Liha-ala	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	2	1	2	0,3
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	0	0	8,5	0
Muna-ala	Munapakkaamo	0	0	4	0
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	0	0	5	0
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	4	6	4	3,2
	Leipomotuotteiden valmistus	4	3	5,5	2,2
	Pakkaamotoiminta (kasvikset, marjat ja hedelmät)	1	1	3	0,4
	Myllytoiminta	2	1	3,5	0,5
	Ruoka- ja kahvileipien valmistus	4	0	3,5	0
Muut	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	0	0	3	0
	Summa	401	81		35,2
	Seurantakäyntien arvioitu määrä		20		8,8
	Yhteensä		101		44

VIRANOMAINÄYTTEIDEN OTTOSUUNNITELMA 2023

Elintarvikealan toimija on vastuussa elintarviketurvallisuudesta, joten näytteenotto ja analyysit toteutetaan lähinnä toimijan vastuulla osana omavalvontaa.

Terveysvalvonta ottaa tarvittaessa näytteitä pistokokeina pinnoilta ja/tai tuotteista todentaakseen, miten omavalvontasuunnitelma toimii. Näytteitä voidaan ottaa myös toiminnanharjoittajan kustannuksella haittoja epäiltäessä, omavalvontanäytteiden suuntauksen ollessa negatiivinen tai ellei omavalvontanäytteitä ole otettu. Viranomaisnäytteet eivät korvaa omavalvontanäytteitä.

Ruokamyrkytyspäilyyn liittyvä näytteenotto suoritetaan erityistilanteiden suunnitelman mukaisesti ja tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Mikrobin lisäksi on otettava huomioon myös eräiden bakteerien muodostamien toksiinien analysoinnin tarve.

Viranomaisnäytteet analysoidaan seinäjokelaisessa SeiLabissa, joka on Ruokaviraston viranomaisnäytteiden tutkimista varten hyväksymä akkreditoitu laboratorio. Suunnitelmalliset viranomaisnäytteet otetaan toiminnanharjoittajan kustannuksella. Näytteenoton resurssitarpeeksi arvioidaan 5 henkilötyöpäivää.

Hyväksytyt kalan-, lihan- ja maidonkäsittelylaitokset

Toiminta-alueellamme sijaitsee seuraavat hyväksytyt elintarvikehuoneistot:

Kala	Liha	Maito	Kana
Fiskboden – Kala Aitta	Oy Oles Fast Food Ab		Essegg
Ådö Centralfiskehamn	Oy Korv-Görans Kebab Ab		
Ahlö fiskehamn			
Grisselörens fiskhanteringsutrymme			
Vexala fiskrenshus			

Viranomaisnäytteitä otetaan tarvittaessa ja/tai suunnitelmallisina hankkeina.

Muu valmistus

Valvonta-alueella on suuri elintarvikesekoitusten valmistaja Fresh Sallad & Deli. Viranomaisnäytteitä otetaan tarvittaessa ja/tai suunnitelmallisina hankkeina.

Hankenäytteet

Hankkeiden näytteenotolla tarkoitetaan tarkemman suunnitelman mukaisesti kohdennettua näytteenottoa mahdollisten ongelma-alueiden tunnistamiseksi. Terveysvalvonta osallistuu tarpeen mukaan hankesuunnitelmien valmistuttua, hankkeet sisältävät mahdollisesti myös näytteenottoja. Terveysvalvonta voi osallistua myös muihin hankkeisiin, jos sellaisia on suunnitteilla.

Tutkimustulosten arviointi

Arvio perustuu asetukseen elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista (EY n:o 2073/2005) sekä julkaisuun Elintarvikkeiden mikrobiologiset analyysit - Ohje valvontaviranomaisille (Ruokaviraston ohje 4094/04.02.00.01/2020/3). Ruokavirasto auttaa pyynnöstä tulkinassa.

PEDERSÖRE

Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys

Terveydensuojelun valvontasuunnitelma 2020–2024

Vuosi 2023

(liite 2)

Sisällys

1. Yleistä	1
2. Painopisteet	1
3. Tarkastukset	2
3.1 Tarkastusten sisältö.....	2
3.2 Kohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastuksiin käytettävä aika.....	2
4. Näytteenotto ja analysointi	4
4.1 Talousvesi ja uimavesi.....	4
4.2 Muut näytteet terveydensuojelun valvonnassa	5
5. Suunnitteleman valvonta	5
6. Resurssien tarve	6

Liitteet:

Liite 2.1	Terveydensuojelun valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023–2024
Liite 2.2	Terveydensuojelun valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto 2023

1. YLEISTÄ

Terveydensuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Lisäksi kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Terveydensuojelulain 6 §:n mukaan valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Kunta on velvollinen laatimaan terveydensuojelun säännöllistä valvontaa koskevan oman suunnitelman. Kunnallisessa valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon terveydensuojelun valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020 – 2024. Paikalliset erityispiirteet vaikuttavat riskinarvioinnin kautta kussakin kunnassa toteutettavaan valvontaan.

Kunnallisen viranomaisen velvollisuudet terveydensuojelussa:

1. terveydensuojelulain 13 §:n mukaisia huoneistoja ja toimintoja koskevien ilmoitusten käsittely
2. talousvettä toimittavien laitosten hyväksyminen, 18 §
3. talousvettä toimittavien laitosten terveydensuojelulain 20 §:n mukaisesti laatimien riskinarviointien hyväksyminen
4. erityistilanteiden suunnitelman laadinta
5. talousveden laadun valvonta
6. uima-allasveden ja uimarantaveden laadun valvonta
7. ilmoitusvelvollisten huoneistojen ja toimintojen säännöllinen valvonta
8. sisäilmaan ja asuinympäristöön liittyvien haittojen selvittäminen
9. kuntalaisille suunnattu tiedotus, ohjaus ja neuvonta terveydensuojelua koskevilla asioilla
10. suunnittelematon valvonta, kuten asuntojen tarkastukset ja mittaukset, epidemiaselvitykset, lausuntojen valmistelu ja laivatarkastukset.

2. PAINOPISTEET

Terveydensuojelun valvonnan painopisteiden avulla voimavarat kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti. Myös lainsäädännön muutoksista johtuvat valvonnan haasteet otetaan huomioon asettamalla ne etusijalle painotuksissa.

Kallan Ympäristöterveys valitsee painopisteet vuosien 2020–2024 valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Painopisteet on kuvattu taulukossa 1, mutta aikatauluja ei ole täsmennetty.

Terveydensuojelun painopisteet 2020–2024	
Omavalvonnan tukeminen	
-	Toiminnanharjoittajien tukeminen sellaisten riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Toiminnanharjoittajan omavalvonnalla ja sen toimivuudella on suuri merkitys toiminnan riskinarvioinnille.

<ul style="list-style-type: none"> - Omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynneillä tai esim. lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskinarvioinnissa sekä toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa. - Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa sekä valvontatutkimusohjelman päivittäminen.
Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö
<ul style="list-style-type: none"> - Elinympäristön terveellisyyden edistäminen osana kuntien strategia- ja hyvinvointityötä - Terveyshaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä - Yhteistyö ja yhteensovittaminen varautumisessa sekä yhteinen suunnittelu häiriötilanteiden varalta ja valmiusharjoitukset.

Taulukko 1. Terveystensuojelun painopisteet 2020 – 2024

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö varmistaa, että painopisteiden huomioiminen toteutuu käytännön valvontatyössä. Painopisteet kirjataan terveystensuojelun työsuunnitelmiin, joissa selkiytetään tavoitteet.

3. TARKASTUKSET

Terveystensuojelulain mukaisen kohteiden valvonnan tarkoituksena on selvittää, voiko toiminnasta aiheutua terveystensuojelun tai -haittoja, sekä laatia tarvittavat määräykset ja ohjeet vahinkojen ehkäisemiseksi ja haittojen korjaamiseksi. Yleensä tarkastukset käsittävät aistinvaraisen tarkastuksen ja arvioinnin sekä mahdollisesti mittaukset ja näytteenoton jatkotutkimuksia varten. Terveystensuojelulain 2 §:n mukaan valvonnan painopistettä siirretään yksityiskohdiltaan tarkasti säännellystä viranomaisvalvonnasta riskiperusteiseen viranomaisvalvontaan ja toiminnanharjoittajien omavalvontaan. Terveystensuojelulakiin on kirjattu uutena periaatteena toiminnanharjoittajan omavalvonta. Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveystensuojelun aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Myös neuvontaa ja ohjausta painotetaan enemmän.

3.1 Tarkastusten sisältö

Tarkastuksista ilmoitetaan yleensä etukäteen.

Suunnitelmallinen tarkastus

Suunnitelmallisella tarkastuksella tarkoitetaan valvontasuunnitelmaan kuuluvaa tarkastusta. Myös uuden valvontakohteen alkutarkastus luetaan suunnitelmalliseksi tarkastukseksi. Seurantatarkastus kirjataan tietokoneohjelmassa suunnitelmalliseksi, jos se perustuu valvontasuunnitelman mukaiseen tarkastukseen. Suunnitelmalliset tarkastukset on koostettu liitteeseen 2.1.

Seurantatarkastus

Seurantatarkastuksella tarkoitetaan tarkastusta, jossa tarkastetaan, onko aikaisemmassa tarkastuksessa todetut puutteet korjattu.

Käyttöönottotarkastus

Käyttöönottotarkastus suoritetaan terveystensuojelulain 18 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen käsittelyn yhteydessä. Käyttöönottotarkastuksessa tarkastetaan, että toiminta noudattaa terveystensuojelulain vaatimuksia, ja tarvittaessa annetaan tietoa ja ohjeita.

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastus voidaan tehdä toiminnanharjoittajan pyynnöstä. Ennakkotarkastuksen tarkoituksena on yleensä viranomaisen konsultointi huoneiston rakenteita ja varustusta koskeissa asioissa ja se on ensisijaisesti neuvontatilaisuus.

Asiakirjatarkastus

Asiakirjatarkastuksella tarkoitetaan tarkastusta, jonka valvontaviranomainen tekee tarkastelemalla valvontakohteen tietoja muualla kuin valvontakohteeseen kuuluvassa tilassa. Asiakirjatarkastus vastaa laajuudeltaan valvontakohteessa tehtävää tarkastusta. Asiakirjatarkastus voidaan tehdä tilanteissa, joissa tarkastus ei edellytä tarkastuskohteen olosuhteiden havainnointia.

Laivatarkastus

Pietarsaaren satama on yksi suomalaisista satamista, joissa tehdään Valviran päätöksen mukaan WHO:n terveyssäännösten mukaisia tarkastuksia aluksilla. Laivatarkastuksissa myönnetään todistus Maailman terveysjärjestön (WHO) vuonna 2005 hyväksytyssä terveyssäännöstössä tarkoitetuista saniteettitoimenpiteistä vapauttamisesta. Tarkastukset käsittävät Pietarsaaren satamassa poikkeavat kansainvälisen liikenteen lastialukset, jotka tarvitsevat uuden todistuksen. Tarkastuksessa tarkastetaan mm. tartuntoja levittävien tuhoeläinten esiintyvyys.

Asumon/muun oleskelutilan terveydellisten olosuhteiden tarkastus

Tähän ryhmään kuuluvat julkisten tilojen (esim. koulut ja päiväkodit) ja yksityisasuntojen tarkastukset. Tarkastukset suoritetaan käyttäjien tai muiden asianomaisten yhteydenoton, esim. melua, sisäilmaa, savuhaittoja tai tuhoeläimiä koskevien tiedustelujen perusteella.

3.2 Kohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastuksiin käytettävä aika

Terveydensuojelun valvontasuunnitelma laaditaan valvontakohteiden valvontatarpeen perusteella. Käytettävissä olevat resurssit eivät ole lähtökohtana valvontasuunnitelmaa laadittaessa. Käytettävissä olevat resurssit otetaan kuitenkin huomioon terveysvalvonnan työsuunnitelmassa, joissa vahvistetaan vuosittain valvonnan konkreettiset tavoitteet.

Valvontakohteet rekisteröidään valvontaohjelma VATI:in, keskitettyyn valvontatietojärjestelmään. Valvontaohjelmaan rekisteröidään myös suoritteet, kuten tarkastukset ja näytteenotot sekä kulunut työaika. Vuodeksi 2021 on tehty kohdekohtainen riskinarviointi eräiden kohdetyyppien osalta. Tarkastustiheyksien lähtökohdat on määritelty terveydensuojelun vuosien 2020–2024 valtakunnallisessa valvontaohjelmassa (päivitys 2023). Tarkastustiheys ei ole koskaan alle 0,2. Riskinarviointi on jatkuva prosessi eli seuraavalla säännöllisen valvonnan tarkastuksella arvioidaan kohdekohtainen riski uudelleen, ellei sitä ole jostain syystä ollut tarvetta tehdä aikaisemmin. Tarkastustiheydet ilmenevät liitteestä 2.1. Liitteessä mainitsemattomissa kohdetyypeissä suoritetaan tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä vain terveydensuojelulain 6 §:n mukaisten ilmoitusten tai valitusten perusteella.

Verkkoalustoilla tarjottavissa pienimuotoisissa lyhytaikaisissa majoitukseen tarjottavissa huoneistoissa suunnitelmallista valvontaa voidaan terveydensuojeluviranomaisen harkinnan mukaan toteuttaa muutoinkin kuin tarkastuksin. Näitä keinoja voivat olla esimerkiksi toiminnanharjoittajien omavalvonnan tuki ja terveyshaittojen ehkäisyyn tähtäävä asiantuntija-apu toiminnan suunnittelun yhteydessä.

Valvontasuunnitelmassa olisi kuvattava valvontayksikön käyttämä riskinarviointiprosessi ja miten se etenee ilmoituskäsittelystä kohteen valvontaan.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat mm.:

- Altistuvien ihmisten määrä ja erityisryhmät (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- Altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (jatkuva tai tilapäinen oleskelu)
- Aikaisemman valvonnan tulokset (onko korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytty)
- Onko toiminta ilmoituksen tai hyväksymispäätöksen mukaista
- Toiminnanharjoittajan omavalvonta ja asiantuntemus sekä resurssit
- Tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin
- Muut mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät

4. NÄYTTEENOTTO JA ANALYSOINTI

Kaikkien näytteiden laboratorioanalyysiin käytetään Ruokaviraston hyväksymää akkreditoitua laboratorioita. Vesinäytteiden tutkimiseen käytetään SeiLabia sekä Snellmanin Lihanjalostus Oy:tä, jotka ovat molemmat Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita. Mahdolliseen sisäilmanäytteiden tutkimiseen käytetään laboratoriota, joka on akkreditoitunut kyseisen analyysin ja joka on mainittu Ruokaviraston hyväksymien laboratoriodien luettelossa.

Näytteenoton esim. talous- ja uimavedestä voi suorittaa myös muu kuin kunnan terveydensuojeluviranomainen. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on kuitenkin varmistettava talous- ja uimavesinäytteiden ottajan pätevyys. Näytteenottajan on mm. tunnettava vesinäytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Terveysvalvonnalla on ollut 1.9.2015 alkaen oma näytteenottaja (50 %) lähinnä vesinäytteiden ottoa varten. Näytteenottajan kelpoisuudesta on laadittu 21.10.2015 todistus, jossa on kuvattu, miten terveydensuojeluviranomainen on varmistanut, että näytteenottaja tuntee talous-, uima- ja allasveden yleiset näytteenottoperiaatteet.

Valmiussuunnitelmassa kuvataan, miten yksikkö käsittelee analyysitietoja ja häiriöitä, jotka ilmenevät virka-ajan ulkopuolella.

4.1 Talousvesi ja uimavesi

Talous-, uima- ja allasvesiä koskevat näytteet on määritelty varsin tarkasti terveydensuojelulaissa ja sen perusteella annetuissa asetuksissa. Taulukossa 2.3 on näiden vesinäytteiden

näytteenottosuunnitelma. Tarvittaessa otetaan uusintanäytteitä, ja jos laatuvaatimukset ja -suositukset eivät täyty, ryhdytään terveystalouden menettelyohjeiden mukaisiin toimenpiteisiin.

Talousoveden laatuvaatimukset ja -suositukset sekä näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (1352/2015) talousoveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM:n asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousoveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Allasveden laatuvaatimukset ja -suositukset sekä näytteenotto on määritelty seuraavassa säädöksessä:

- STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista

Uimarantavesien laatuvaatimukset ja -suositukset sekä näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (177/2008) yleisten uimarantojen (EU-rannat) uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
- STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (HUOM! Asetus koskee myös Valviran ohjeen n:o 6599/11.02.02/2009 mukaisia avantouintipaikkoja).

4.2 Muut näytteet terveydensuojelun valvonnassa

Näytteitä voidaan ottaa myös terveyshaittaa epäiltäessä. Terveydensuojelulain mukaan toiminnanharjoittajien tulee ottaa itse näytteitä riittävän hygienian varmistamiseksi.

Eri näytteenotot ja sisäilman mittaukset yksityisasunnoissa ja julkisissa oleskelutiloissa (esim. koulut, päiväkodit, vanhainkodit) kuuluvat terveydensuojelun valvonnan toimintaan, mutta niitä ei voida suunnitella etukäteen, joten ne eivät ole mukana missään näytteenottosuunnitelmassa. Asunnon tai muun oleskelutilan sisäilmaongelmien tutkimiseksi ja selvittämiseksi suorittavat pääasiassa ulkopuoliset asiantuntijat näytteenottoja terveystalouden kehotuksesta. Asiantuntijalla täytyy olla sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista antaman asetuksen (545/2015) mukainen tarvittava pätevyys terveyshaittaa aiheuttavien kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden selvittämiseksi.

5. SUUNNITTELEMATON VALVONTA

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva terveydensuojelulain tarkoittama valvonta sekä siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Suunnittelematonta valvontaa on esimerkiksi:

- ilmoitusten ja hakemusten käsittely
- erityistilannesuunnitelman laatiminen
- epidemiaselvitykset
- asuntojen ja muiden oleskelutilojen asumisterveysasiat (tarkastus ja mittaus)
- asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet
- lausunnot muille viranomaisille
- toimiminen terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. koulutustilaisuudet, konsultaatiot)
- tietojen kirjaaminen ja päivittäminen keskitetyssä VATI-tietojärjestelmässä
- toiminnan kehittäminen: (näkyvyys, riskinarviointi, vaikuttavuus)
- valvonnan laadun kehittäminen

Valituksista johtuva valvonta on asetettava etusijalle suunnitelmalliseen valvontaan nähden, koska nämä tapaukset voivat yleensä muodostaa terveysvaaran ja perustuvat epäilyyn terveydensuojelulain määräysten rikkomisesta.

6. RESURSSIEN TARVE

Suunnitelmallisen valvonnan resurssitarve on laskettu riskiluokkia ja vuosittaisia tarkastustiheyksiä koskevien ohjeiden mukaan, jotka sisältyvät valtakunnalliseen terveydensuojelun valvontaohjelmaan vuosille 2020–2024. Tarpeeksi on arvioitu 113 henkilötyöpäivää suunnitelmallisia tarkastuksia varten sekä 20 henkilötyöpäivää mahdollisia seurantatarkastuksia varten, jotka on myös kirjattava suunnitelmallisiksi tarkastuksiksi, yhteensä 133 henkilötyöpäivää. Tarkastussuunnitelma on liitteessä 2.1. Liitteen 2.2 näytteenottosuunnitelmassa mainittujen näytteenottojen resurssitarpeeksi on arvioitu 95 henkilötyöpäivää, ja se käsittää itse näytteenoton lisäksi myös tulosten arvioinnin ja kirjaamisen keskitettyyn tietojärjestelmään.

Suunnittelemattoman valvonnan työaikatärkeeksi arvioidaan 115 henkilötyöpäivää aikaisempina vuosina käytetyn ajan perusteella ja se otetaan huomioon resurssitarvetta laskettaessa. Resurssitarvetta koskeva kooste on suunnitelman yleisessä osassa, taulukossa 2.

Terveysturvallisuuden valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset Pietarsaareissa 2023–2024

Terveysturvallisuuslain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä	Tarkastus-tiheys, oma	Aika/tarkastus (t)	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024
Talousveden jakelu	Asetuksen 1352/2015 alaiset vesilaitokset					
	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää)	1	1	8	1	1
	Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /vrk tai 50 – 4999 käyttäjää)	0	0,5-1	8	0	0
	Asetuksen 401/2001 alaiset vesilaitokset					
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	17	0,2*	4	8	7
Talousveden tukku-myynti	Tukkuvesilaitokset	0	1	8	0	0
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	13	0,25	4	8	4
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	21	0,3	8	10	9
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	13	0,2	4	5	4
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	18	0,25	4	5	6
	Solarium	1	0,2	3	1	0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	13	0,3	6	7	5
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	4	0,3	4	2	1
	Vanhainkodit ja vastaavat	12	0,3	6	6	4
	Muut sosiaalialan yksiköt	12	0,3	6	5	4
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä	3	0,5-1*	4	1	2

	Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä	1	0,5	4	0	1
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	3	0,5-1*	3	3	3
	Yleiset saunat	0	0,5	3	0	0
	Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	19	0,2	4	5	3
	Summa (kpl)	151		Summa (kpl)	67	54
	*Kohdekohtainen riskinarviointi			Resurssitarve (htp)	45	36

Terveydensuojelun valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset Pedersöressä 2023–2024

Terveydensuojelulain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä	Tarkastus-tiheys, oma	Aika/tarkastus (t)	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024
Talousveden jakelu	Asetuksen 1352/2015 alaiset vesilaitokset					
	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää)	1	1	8	1	1
	Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /vrk tai 50 – 4999 käyttäjää)	3	0,5-1	8	3	3
	Asetuksen 401/2001 alaiset vesilaitokset					
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	3	0,2-0,5*	4	1	1
Talousveden tukku-myynti	Tukkuvesilaitokset	0	1	8	0	0
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	8	0,25	4	4	4
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	19	0,3	8	5	12
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	3	0,2	4	3	0
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	1	0,25	4	0	0
	Solarium	0	0,2	3	0	0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	16	0,3	6	7	7
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	1	0,3	4	1	0
	Vanhainkodit ja vastaavat	3	0,3	6	1	1
	Muut sosiaalialan yksiköt	3	0,3	6	1	1
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä	0	0,5-1*	4	0	0
	Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä	9	0,5	4	2	7

	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	0	0,5-1*	3	0	0
	Yleiset saunat	0	0,5	3	0	0
	Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	8	0,2	4	2	2
	Summa (kpl)	78		Summa (kpl)	30	40
	*Kohdekohtainen riskinarviointi			Resurssitarve (htp)	23	32

Terveydensuojelun valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset Uusikaarlepyyssä 2023–2024

Terveydensuojelulain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä	Tarkastustiheys, oma	Aika/tarkastus (t)	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024
Talousveden jakelu	Asetuksen 1352/2015 alaiset vesilaitokset					
	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää)	1	1	8	1	1
	Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /vrk tai 50 – 4999 käyttäjää)	4	0,5-1	8	3	4
	Asetuksen 401/2001 alaiset vesilaitokset					
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	18	0,2-0,5*	4	7	8
Talousveden tukku-myynti	Tukkuvesilaitokset	2	1	8	2	2
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	9	0,25	4	3	6
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	10	0,3	8	4	4
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	7	0,2	4	2	1
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	7	0,25	4	2	3
	Solarium	1	0,2	3	0	1
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	8	0,3	6	5	2
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	0	0,3	4	0	0
	Vanhainkodit ja vastaavat	3	0,3	6	0	1
	Muut sosiaalialan yksiköt	5	0,3	6	3	2
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä	2	0,5-1*	4	1	1
	Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä	4	0,5	4	0	4

	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1	0,5-1*	3	1	1
	Yleiset saunat	0	0,5	3	0	0
	Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	8	0,2	4	2	1
Summa (kpl)		90		Summa (kpl)	36	42
*Kohdekohtainen riskinarviointi				Resurssitarve (htp)	25	27

Terveysturvajärjestelmän valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset Luodossa 2023–2024

Terveysturvajärjestelmän mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä	Tarkastus-tiheys, oma	Aika/tarkastus (t)	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024
Talousveden jakelu	Asetuksen 1352/2015 alaiset vesilaitokset					
	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää)	1	1	8	1	1
	Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /vrk tai 50 – 4999 käyttäjää)	0	0,5-1	8	0	0
	Asetuksen 401/2001 alaiset vesilaitokset					
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	16	0,2*	4	2	6
Talousveden tukku-myynti	Tukkuvesilaitokset	0	1	8	0	0
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	8	0,25	4	2	6
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	6	0,3	8	3	3
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	4	0,2	4	2	0
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2	0,25	4	0	1
	Solarium	0	0,2	3	0	0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	7	0,3	6	3	2
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	0	0,3	4	0	0
	Vanhainkodit ja vastaavat	1	0,3	6	0	0
	Muut sosiaalialan yksiköt	1	0,3	6	1	0
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä	0	0,5-1*	4	0	0
	Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä	9	0,5	4	9	0

	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	0	0,5-1*	3	0	0
	Yleiset saunat	1	0,5	3	1	0
	Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	2	0,2	4	2	0

Summa (kpl)

58

Summa (kpl)

26

19

*Kohdekohtainen riskinarviointi

Resurssitarve (htp)

17

12

Terveydensuojelun valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023–2024

Terveydensuojelulain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä	Tarkastustiheys, oma	Aika/tarkastus (t)	Tarkastukset 2023	Tarkastukset 2024
Talousveden jakelu	Asetuksen 1352/2015 alaiset vesilaitokset					
	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää)	4	1	8	4	4
	Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 999 m ³ /vrk tai 50 – 4999 käyttäjää)	7	0,5-1	8	6	7
	Asetuksen 401/2001 alaiset vesilaitokset					
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	54	0,2*	4	18	22
Talousveden tukku-myynti	Tukkuvesilaitokset	2	1	8	2	2
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	38	0,25	4	17	20
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	56	0,3	8	22	28
Majoitustoiminta, majoitusluoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	27	0,2	4	12	5
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat luoneistot ja laitokset	Kosmetologiset luoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	28	0,25	4	7	10
	Solarium	2	0,2	3	1	1
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	44	0,3	6	22	16

	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	5	0,3	4	3	1
	Vanhainkodit ja vastaavat	19	0,3	6	7	6
	Muut sosiaalialan yksiköt	27	0,3	6	10	7
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä	5	0,5-1*	4	2	3
	Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä	23	0,5	4	11	12
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	4	0,5-1*	3	4	4
	Yleiset saunat	1	0,5	3	1	0
	Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	37	0,2	4	11	6
Summa (kpl)		383		Summa (kpl)	160	154

*Kohdekohtainen riskinarviointi

Resurssitarve (htp)

113

111

Terveydensuojelun valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto Pietarsaassa 2023

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, talousvesi
Talousveden jakelu ja käyttö	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää) ja muut vesilaitokset (vedentoimitus 10–1000 m ³ /vrk tai 50–5000 käyttäjää)	2	48
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	2	11
YHTEENSÄ (kpl)			59
KÄYTETTY AIKA (htp)			16

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, uimavesi
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä. Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Muu uimapaikka, talviuintipaikka	1,5	19
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1,5	108
YHTEENSÄ (kpl)			127
KÄYTETTY AIKA (htp)			25

Terveysturvituksen valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto Pedersössä 2023

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, talousvesi
Talousveden jakelu ja käyttö	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /vrk tai väh. 5000 käyttäjää) ja muut vesilaitokset (vedentoimitus 10–1000 m ³ /vrk tai 50–5000 käyttäjää)	2	29
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /vrk tai alle 50 käyttäjää)	2	3
YHTEENSÄ (kpl)			32
KÄYTETTY AIKA (htp)			8

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, uimavesi
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä. Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Muu uimapaikka, talviuintipaikka	1,5	27
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1,5	1
YHTEENSÄ (kpl)			28
KÄYTETTY AIKA (htp)			6

Terveydensuojelun valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto Uusikaarlepyyssä 2023

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, talousvesi
Talousveden jakelu ja käyttö	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m3/vrk tai väh. 5000 käyttäjää) ja muut vesilaitokset (vedentoimitus 10–1000 m3/vrk tai 50–5000 käyttäjää)	2	75
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m3/vrk tai alle 50 käyttäjää)	2	10
YHTEENSÄ (kpl)			85
KÄYTETTY AIKA (htp)			23

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, uimavesi
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä. Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Muu uimapaikka, talviuintipaikka	1,5	22
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1,5	4
YHTEENSÄ (kpl)			26
KÄYTETTY AIKA (htp)			5

Terveydensuojelun valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto Luodossa 2023

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, talousvesi
Talousveden jakelu ja käyttö	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m3/vrk tai väh. 5000 käyttäjää) ja muut vesilaitokset (vedentoimitus 10–1000 m3/vrk tai 50–5000 käyttäjää)	2	7
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m3/vrk tai alle 50 käyttäjää)	2	7
YHTEENSÄ (kpl)			14
KÄYTETTY AIKA (htp)			4

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, uimavesi
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä. Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Muu uimapaikka, talviuintipaikka	1,5	40
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1,5	0
YHTEENSÄ (kpl)			40
KÄYTETTY AIKA (htp)			8

Terveydensuojelun valvonnan näytteenottosuunnitelma, vesinäytteiden otto 2023

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, talousvesi
Talousveden jakelu ja käyttö	EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m3/vrk tai väh. 5000 käyttäjää) ja muut vesilaitokset (vedentoimitus 10–1000 m3/vrk tai 50–5000 käyttäjää)	2	159
	Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m3/vrk tai alle 50 käyttäjää)	2	31
YHTEENSÄ (kpl)			190
KÄYTETTY AIKA (htp)			51

Kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Käytetty aika / näytteenotto (t)	Näytteiden määrä, uimavesi
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), yli 100 uimaria päivässä. Pienet yleiset uimarannat, vähemmän kuin 100 uimaria päivässä. Muu uimapaikka, talviuintipaikka	1,5	108
	Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1,5	113
YHTEENSÄ (kpl)			221
KÄYTETTY AIKA (htp)			44

PEDERSÖRE

Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys

Tupakkatuotteiden ja nikotiinivalmisteiden
valvontasuunnitelma 2021–2025

Vuosi 2023

(liite 3)

Sisällys

1. Yleistä	1
2. Painopisteet.....	1
3. Tarkastukset.....	2
3.1 Tarkastusten sisältö.....	2
3.2 Kohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastuksiin käytettävä aika.....	3
4. Näytteenotto	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5. Suunnittelematon valvonta	3
6. Resurssien tarve	4

Liitteet:

Liite 3.1 Tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023

Liite 3.2 Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomat rekisteröidyt kohteet

1. YLEISTÄ

Kunta on velvollinen laatimaan tupakkalain säännöllistä valvontaa koskevan suunnitelman. Kunnallisessa valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma (tupakkalain 84 §).

Kallan Ympäristöterveyden tupakkavalvonta perustuu tupakkalakiin (549/2016). Terveysvalvonnan tupakkavalvonta perustuu tupakkalakiin (549/2016). Lain 8 §:n mukaan kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Kunta valvoo alueellaan:

- 1) Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista
- 2) Markkinointi- ja esilläpitokieltoja koskevien säännösten noudattamista.
- 3) Tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Terveysvalvonta valvoo myös nikotiinivalmisteiden myyntiä lääkelain (395/1987) 54 a-e §:n mukaisesti.

2. PAINOPISTEET

Tupakkavalvonnan painopisteiden avulla voimavarat kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti. Myös lainsäädännön muutoksista johtuvat valvonnan haasteet otetaan huomioon asettamalla ne etusijalle painotuksissa.

Kallan ympäristöterveys valitsee painopisteet valtakunnallisen valvontaohjelman 2020 - 2024 mukaisesti. Painopisteet on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Toimintavuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Painopiste	Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö		Tuotevalvonta ja markkinointivalvonta		
	Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa				

Ravintoloiden tupakointitiloja koskeva sääntely tuli voimaan vuonna 2007. Vanhimmat tupakointitilat ovat näin ollen saavuttaneet yli 10 vuoden iän. Tupakointitilojen toimivuuden kannalta on olennaista, että tiloja on huollettu tarvittavin väliajoin. Ravintoloiden tupakointitilojen valvonnassa on olennaista kiinnittää huomiota tupakointitilan omavalvontavelvoitteiden toteutumiseen sekä laitteiston huoltoon ja toimivuuteen. Tupakointilasta ei saa levitä savua niihin tiloihin, joissa tupakointi on kielletty.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö varmistaa, että valvonnan painopisteiden huomioiminen toteutuu käytännössä. Painopisteet kirjataan terveysvalvonnan omiin työsuunnitelmiin. Valvira tiedottaa mahdollisista valvontahankkeista, kun ne ovat ajankohtaisia.

3. TARKASTUKSET

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tarkoituksena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarvittaessa annetaan ohjeita, toimenpidekehotuksia ja määräyksiä, jotta lain edellytykset toteutuvat.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa, tai erillisillä tarkastuksilla. Esimerkiksi elintarvikemyymälöihin ja kioskeihin kohdistuvan muun suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä on luontevaa valvoa myös tupakan myyntiä ja mainontakieltoa tupakkalain perusteella. Joissakin terveydensuojelulain mukaisissa tarkastuskohteissa, kuten päiväkodeissa ja oppilaitoksissa, on terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen yhteydessä usein perusteltua tarkastaa samalla tupakkalain noudattaminen. Jos tarkastuksessa havaitaan puutteita tupakkalain noudattamisessa, tehdään tarkastuskohteeseen tupakkalain mukainen tarkastus.

Kuntien suorittamaan tupakkalain mukaiseen valvontaan vaikuttaa tupakkalainsäädännön päivitys 1.1.2022 lukien. Tupakointi kielletään leikkikentillä ja yleisillä uimarannoilla (EU-uimarannat). On todennäköistä, että erityisesti yleisten uimarantojen tupakointikielto lisää valvonnan tarvetta ainakin ensimmäisten vuosien aikana lain voimaantulon jälkeen. Tupakointikiellon valvontaa tehdään kiellon piiriin kuuluvilla uimarannoilla ja terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä.

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikat tarkastetaan lääkelain mukaisesti. Tupakkatarkastusten yhteydessä valvotaan, että nikotiinivalmisteiden myynnissä noudatetaan vähittäismyyntilupaa ja lääkelakia.

3.1 Tarkastusten sisältö

Suunnitelmallisten tupakkatarkastusten sisältö on määritelty Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstranetin Asiakirjamallit-välilehdellä. Kallan Ympäristöterveydellä ei ole omia tarkastuslistoja tupakkavalvontaa varten. Lääkelain mukaisissa suunnitelmallisissa tarkastuksissa käytetään terveysvalvonnan omaa tarkastuslistaa. Tarkastukset tehdään yleensä ilman ennakoilmoitusta.

Suunnitelmallinen tarkastus

Suunnitelmallisella tarkastuksella tarkoitetaan valvontasuunnitelmaan kuuluvaa tarkastusta. Seurantatarkastus kirjataan tietokoneohjelmassa suunnitelmalliseksi, jos se perustuu valvontasuunnitelman mukaiseen tarkastukseen. Myös uuden valvontakohteen alkutarkastus luetaan suunnitelmalliseksi tarkastukseksi.

Seurantatarkastus

Seurantatarkastuksella tarkoitetaan tarkastusta, jossa tarkastetaan, onko aikaisemmassa tarkastuksessa todetut puutteet korjattu.

Projektitarkastus

Projektitarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka sisältyy valvontaprojektiin, jonka tarkoituksena on tietyn valvontalan selvittäminen tai edistäminen. Projektit voivat olla valtakunnallisia valvontaprojekteja tai omia paikallisia projekteja ja ne voivat sisältyä valvontasuunnitelmaan.

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastus voidaan tehdä toiminnanharjoittajan pyynnöstä.

3.2 Kohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastuksiin käytettävä aika

Tupakkalain ja lääkelain valvontasuunnitelma laaditaan valvontakohteiden valvontatarpeen perusteella.

Valvontakohteet kirjataan tietokoneohjelmaan. Ohjelmaan kirjataan myös suoritteet, kuten tarkastukset ja näytteenotot sekä kulunut aika. Tupakkalain mukaisiin kohteisiin käytetään vuosien 2020–2024 valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa määritellyjä tarkastustiheyksiä. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvan haltijoilta peritään vuosittainen valvontamaksu. Tupakkalain mukainen valvontamaksu on veroluonteinen. Tarkastustiheydet ilmenevät liitteestä 3.1. Suunnittelematonta valvontaa koskevassa liitteessä 3.2 mainituissa kohdetyypeissä suoritetaan valvontaa terveydensuojelulain mukaisen suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä tai tehdään tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä pyynnöstä tai valitusten perusteella.

4. NÄYTTEENOTTO

Tupakkalain mukaisissa näytteenotoissa käytetään ensisijaisesti aistinvaraista arviointia. Esimerkiksi tupakointikieltoja- ja rajoituksia koskevilla tarkastuskäynneillä ilmassa voidaan todeta olevan tupakansavua, jos savu on nähtävissä, haistettavissa tai tunnettavissa. Jos tarkastusta suorittavalla henkilöllä on jokin hajuainstin toimintaan vaikuttava sairaus tai haitta, on myös toisen viranhaltijan osallistuttava tarkastukseen.

Tupakansavun kulkeutumista esim. tupakointihuoneessa voidaan lisäksi selvittää merkkiainetutkimuksella. Aistinvarainen arvio tupakansavusta on kuitenkin ensisijainen menetelmä savuhaitan toteamiseksi, sillä tupakansavun hajukynnys on matalampi kuin tupakansavun mittauskynnys.

Tupakkalain myynnin ja mainonnan valvontaan ei yleensä liity näytteenottoa, mutta se on kuitenkin tietyissä tilanteissa mahdollista. Lisäksi Valvira voi tehdä näytteenottopyyntöjä kunnalle yksittäisissä mainonnan- tai laadunvalvontaan liittyvissä asioissa. Näihin liittyvistä käytännön järjestelyistä sovitaan tapauskohtaisesti. Pelkkä näytteenotto ilman muita valvontatoimia ei ole tässä ohjelmassa tarkoitettu tarkastus.

5. SUUNNITTELEMATON VALVONTA

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva valvonta sekä siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Suunnittelematonta valvontaa on esimerkiksi:

- ilmoitusten ja hakemusten käsittely
- valitukset, jotka koskevat tupakan myyntiä alaikäisille
- myyntiluparikkomuksia, tupakan mainontaa, tupakkatuotteiden tai niiden tavaramerkkien esilläpitoa tai tupakointikieltojen rikkomista
- asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet (reaktiivinen valvonta)
- lausunnot muille viranomaisille
- toimiminen tupakkalain asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. koulutukset, konsultaatiot)
- tietojen ylläpitäminen ja kirjaaminen tietojärjestelmässä
- toiminnan kehittäminen: (näkyvyys, riskinarviointi, vaikuttavuus)

- valvonnan laadun kehittäminen

Kunnan suunnittelemaniin työtehtäviin on lisätty tupakointikiellon määrittäminen asuntoyhteisöön hakemuksen perusteella (tupakkalain 79 §). Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määrittämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrittävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Kunnan on peruutettava määrittämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita.

Suunnittelemaan valvontaan kuuluvat kohteet ovat kuvattu liitteessä 3.2. Valituksista johtuva valvonta on etusijalla suunnitelmalliseen valvontaan nähden, koska nämä tapaukset perustuvat yleensä epäilyyn tupakkalain määräysten rikkomisesta.

6. RESURSSIEN TARVE

Suunnitelmallisen valvonnan resurssien tarve on laskettu vastaaviin tarkastuksiin vuosina 2019 – 2020 kuluneiden keskimääräisten aikojen mukaisesti. Ks. liitteen 3.1 tarkastussuunnitelma.

Myös suunnittelemaan valvonnan työaikatatarve otetaan huomioon resurssitarvetta laskettaessa. Resurssitarvetta koskeva kooste on suunnitelman yleisessä osassa.

Liite 3.1 Tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset 2023

Tupakkalain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Tarkastustiheys/vuosi	Aika / tarkastus (t)	Kohteiden määrä	Tarkastukset 2023
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	2	2	0
	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat)	1	2	5	5
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito	Vähittäismyynti (myös tukkumyymälät, joissa on vähittäismyyntiä)	0,5	2	36	15
	Tupakkatuotteiden tukkumyynti	0,5	2	0	0
Läkelain 54 §:n mukainen kohdetyyppi					
Nikotiinivalmisteet	Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikka	0,3	1	24	10
SUMMA (kpl)				67	30
KÄYTETTY AIKA (htp)					6,7

Liite 3.2 Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomat rekisteröidyt kohteet

Tupakkalain mukainen kohdetyyppi	Toimintatyyppi	Kohteiden määrä
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Lasten päivähoido	36
	Koulut ja oppilaitokset	51
	Lastenkodit ja lastensuojeluyksiköt	6
	Muut julkiset tilat	122
	SUMMA (kpl)	215